

SZOMBATHELYI MARGARÉTA ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM 036467

Hatályba lépés ideje: 2025. 09. 01.

SZOMBATHELYI MARGARÉTA ÓVODA

Intézmény OM-azonosítója: 036467 Készítette a nevelőtestület bevonásával: Gyabronka Magdolna igazgató Szombathely, 2025. 05.29.
Legitimációs záradék Fenntartó nevében Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének Kulturális, Oktatási és Civil Bizottsága a Szombathelyi Margaréta Óvodacímű Pedagógiai Programját számú határozatával jóváhagyta. Dr. László Győző alpolgármester Szombathely, 2025.
A dokumentum jellege: nyilvános

Tartalom

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	5
BEVEZETŐ	6
1. AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI	9
2. AZ ÓVODA NEVELÉS ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI	10
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	12
3.1 GYERMEKKÉP	12
3.2 ÓVODAKÉP	12
Az óvodai nevelésünk alapelvei a gyakorlatban:	12
4. AZ ÓVODA IRÁNYÍTÁSI ÉS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE	13
5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	14
5.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	14
5.2 AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	16
5.3 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	19
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	22
6.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK	22
6.2 TÁRGYI FELTÉTELEK	23
6.3 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	24
7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	28
7.1 JÁTÉK	28
7.2 VERSELÉS, MESÉLÉS, MONDÓKÁZÁS	33
7.3 ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC	36
7.4 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	38
7.5 MINDENNAPOS MOZGÁS	43
7.6 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, KÖRNYEZETI, MATEMATIKAI TAPASZTALATSZERZÉS	46
7.7 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	50
7.8 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	53

8. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	55
9.A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	58
9.1 KÖLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK.....	59
9.2 SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE	59
9.3 BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK	60
9.4 KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEK.....	60
10. A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE.....	61
11. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	64
11.1 AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGVALÓSÍTÁSA	65
12. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEINK.....	66
13. PEDAGÓGIAI MUNKA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ELLENŐRZÉSÉNEK RENDJE	67
13.1. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSE, ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE ...	69
14. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	70
14.1 A SZÜLŐ ÉS PEDAGÓGUS KAPCSOLATA	71
14.2 GYERMEK ÉS PEDAGÓGUS KAPCSOLATA	72
14.3 AZ ÓVODA KÜLSŐ KAPCSOLATA.....	72
14.3.1 KAPCSOLATTARTÁS A FENNTARTÓVAL:	72
14.3.2. TÁRSINTÉZMÉNYEKKEK VALÓ KAPCSOLAT:.....	73
14.3.3. KAPCSOLATTARTÁS EGYÉB INTÉZMÉNYEKKEK:	73
15. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI	75
16. ALAPELLÁTÁSON KÍVÜLI EGYÉB SZOLGÁLTATÁSAINK	76
17. PROGRAMUNK NYILVÁNOSSÁGA	77
18. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI.....	77
19. A PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK ÉS VIZSGÁLATÁNAK RENDSZERE	77
20. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	80

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet
- 77/2025. (IV. 15.) kormányrendelet a 363/2012. (XII.17) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának Intézkedési terve, Esélyegyenlőségi terve, valamint az Óvoda működését érintő helyi rendeletei és utasításai
- 277/1997.(XII.22) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Alapító Okirat
- Nevelőtestületi határozatok

BEVEZETŐ

Kedves Olvasó, Ön a Szombathelyi Margaréta Óvoda Pedagógiai Programját tartja kezében.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja az alapja mindannak a pedagógiai munkának, amelyet intézményünkben végzünk. Ez a dokumentum a magyar óvodai neveléstörténet gazdag hagyományaira, értékeire és nemzeti sajátosságaira épít, figyelembe véve a legfrissebb pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeit, valamint a nemzetközi nevelési gyakorlat elismert irányelveit.

Pedagógiai programunk elkészítésekor ezzel az országos alapprogrammal összhangban, az életkori sajátosságokat szem előtt tartva, valamint a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvével kiegészítve fogalmaztuk meg intézményünk értékeit és céljait.

Az óvodai nevelés nyelve magyar, és a gyermek három éves korától kezdődik, egészen addig a pillanatig tart, amikor megkezdí tankötelezettsége teljesítését.

Alapelveink az óvodai nevelés során:

- Minden gyermeket fejlődő személyiségként szeretetteljes gondoskodással, különleges védelemmel veszünk körül, tiszteletben tartva egyediségüket és jogait.
- Elismerjük, hogy a gyermek nevelésének elsődleges és meghatározó színtere a család, így óvodánk kiegészítő, segítő, szükség esetén hátránycsökkentő szerepet tölt be a családi nevelés mellett.
- Nevelőmunkánk célja a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítése, úgy, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel, magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, tiszteletben tartva az alapvető emberi jogokat és a gyermekeket megillető jogokat.
- Biztosítjuk a gyermekek számára, hogy érzelmeiket, tapasztalataikat, vágyakat és gondolataikat tevékenységeiken keresztül szabadon kifejezhessék, miközben a gyermeki tevékenységek – elsősorban a játék – a teljes nevelési idő alatt zavartalanul és maradéktalanul érvényesüljenek.

Az óvoda nevelési programjának kiemelt területei:

1. Népmese, népi gyermekjátékok, kézműves mesterségek

Fontos számunkra, hogy minden gyermek kibontakoztathassa egyéni képességeit, gazdag élményekhez jusson, és megismerje hagyományaink értékeit. Kiemelt figyelmet fordítunk a népmesék kincsestárának ápolására, a dramatikus és bábjátékokra, melyek a mindennapi óvodai élet meghatározó elemei. A kézműves tevékenységek során változatos technikákkal ismertetjük meg a gyermekeket, támogatva kreativitásukat és finommotoros fejlődésüket.

Pedagógusaink az „Így tedd rá!” módszert is alkalmazzák, amely szemléletformáló és gyakorlatorientált megközelítéssel támogatja a készségek és képességek fejlődését. Nem a tánc tudás elsajátítása a cél, hanem a népzene és a játékos, fejlesztő tevékenységek élményszerű megélése – ezek alapozzák meg a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődését.

2. Játékos mozgásfejlesztés, a közlekedés alapjainak megismertetése

A mozgás a gyermek fejlődésének egyik legfőbb eszköze, elősegíti az éntudat kialakulását, segíti a test megismerését, határainak megtapasztalását, és hozzájárul az önbizalom erősítéséhez. Igyekszünk minél több mozgásformát és sporttevékenységet kipróbálni, az életkori sajátosságokat szem előtt tartva. Az évszakokhoz igazodó programok (pl. úszás, korcsolyázás), valamint a természeti élményekkel gazdagított kirándulások rendszeres részét képezik óvodai életünknek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára egyéni gyakorlási lehetőséget biztosítunk, különös figyelmet fordítva az egyensúlyérzék és a térbeli tájékozódás fejlesztésére.

A játékos KRESZ-oktatás célja a gyalogos közlekedés alapjainak megismertetése, a biztonságos és kulturált közlekedésre nevelés. A prevenciós szemlélet mellett fontosnak tartjuk a rendőrséggel való együttműködést is, amely során bemutatók és interaktív foglalkozások segítik az ismeretek elmélyítését. Az óvoda udvarán kialakított KRESZ-pálya lehetőséget nyújt az elméleti tudás gyakorlati alkalmazására.

3. Egészséges életmódra nevelés

Egészségnevelési tevékenységeink célja, hogy a gyermekek már óvodáskorban megismerkedjenek az egészségtudatos életvitel alapjaival, és ezek gyakorlati megvalósítása természetes részévé váljon mindennapjaiknak. Kiemelt feladatunk a környezettudatos szemlélet formálása: a szelektív hulladékgyűjtés, az újrahasznosítás és a kertészkedés mind hozzájárulnak a természettel való élményszerű kapcsolat kialakulásához.

A természetközeli tapasztalatszerzés – legyen szó kerti munkáról vagy kirándulásról – fontos eszköze a világ felfedezésének és az élményszerű tanulásnak.

Nevelői szemléletünk és módszertanunk

Pedagógiai munkánk alapja a gyermekközpontúság, a szeretetteljes, biztonságos, családias légkör megteremtése. Nevelőtestületünk elkötelezett a családokkal való szoros együttműködés iránt, hiszen úgy hisszük, a közösen megfogalmazott célok kizárólag együtt valósíthatók meg.

Kiemelt szerepet kap a játék, mint a gyermek elsődleges tevékenysége: a játék során fejlődnek anyanyelvi, értelmi és szociális képességeik, esztétikai érzékük, kreativitásuk és kitartásuk. A játékban átélt öröm megalapozza a későbbi tanulási motivációt is.

Pedagógiai Programunk teret ad az óvodapedagógusok szakmai szabadságának és módszertani önállóságának. Tiszteletben tartja a gyermekek jogait és érdekeit, miközben a harmonikus fejlődést, a sokszínűséget és a folyamatos szakmai megújulást tartja szem előtt.

1. AZ INTÉZMÉNY ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

Az intézmény hivatalos azonosítói

Megnevezése: Szombathelyi Margaréta Óvoda

Címe: 9700 Szombathely, Margaréta utca 1.

OM azonosítója: 036467

Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám: 150 fő

Csoportok száma: 5 csoport

Alapításának dátuma: 1979

Fenntartó szerv neve és címe: Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

9700 Szombathely, Kossuth Lajos u. 1-3

Pedagógiai Program alkotója az intézmény Igazgatója és a Szombathelyi Margaréta Óvoda Nevelőtestülete.

A költségvetési szerv alaptevékenysége kormányzati funkció szerinti bontásban:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

096015 Gyermekek étkeztetés köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

2.AZ ÓVODA NEVELÉS ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI

Az óvodai nevelés nyelve a magyar.

Az óvodai nevelés szakasza a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul; az egyenlő hozzáférés biztosításával; a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg; a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságokat az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, óvodában a gyermekek Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerinti nevelése.

A pedagógus kötelessége, hogy:

- nevelő és oktató munkánk során gondoskodjon a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról. Ennek érdekében tegyen meg minden Tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel,
- a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilván tartsa a tehetséges tanulókat,

- előmozdítsa a gyermek erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket,
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek bevonásával,
- a gyermekek és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a gyermek, érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Szeretnénk, ha minden segítséget megadva, gyermekeink egyéniségüknek megfelelően, természetes módon élhessék át a gyermekkor szépségeit vagy nehézségeit.

Egészséges, kiegyensúlyozott felnőtt váljék belőlük, akik társaikkal, felnőttekkel értékes kapcsolatot tudnak kialakítani.

El szeretnénk érni, hogy óvodánk valamennyi dolgozója, az ide járó gyermekek és szüleik, mind magukénak érezzék az óvodát, és meg is tegyenek mindent a céljaink megvalósítása érdekében.

Célunk a partnerközpontú működés megvalósítása óvodánkban.

Mi felnőttek közös felelősséggel vállaljuk, hogy minden segítséget megadva, gyermekeink egyéniségüknek megfelelően természetes módon élhessék át a gyermekkor szépségeit, nehézségeit. Kiegyensúlyozott felnőtt váljék belőlük, akik társaikkal, felnőttekkel értékes, tartalmas kapcsolatot tudnak kialakítani.

3.GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

3.1 GYERMEKKÉP

Gyermekeképünk középpontjában az egyedi emberi személyiség áll, amely egyszerre szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is megismételhetetlen és pótolhatatlan.

Tiszteljük, hogy a gyermek fejlődő személyiség, akinek fejlődését genetikai adottságai, az érés törvényszerűségei, valamint a környezet – spontán és tudatos – nevelő hatásai együttesen alakítják. Ezért a gyermekek életkoruknak és egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően eltérő testi és lelki szükségletekkel rendelkeznek.

Óvodánk befogadó, gyermekközpontú nevelést biztosít, amely minden gyermek számára lehetőséget teremt önmaga szerint fejlődni, a hátrányokat csökkenteni, és nem hagy teret előítéleteknek vagy diszkriminációnak.

3.2 ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda pedig a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, amely a családi nevelést kiegészíti, és a gyermek harmadik életévétől az iskolakezdésig biztosítja a fejlődés és nevelés legmegfelelőbb feltételeit.

Intézményünkben az óvó-védő, szociális és személyiségfejlesztő feladatok ellátása során megteremtjük a gyermekekben a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételeit.

Az óvodai nevelésünk célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének támogatása, a személyiség kibontakoztatása, a fejlődési ütem és az életkori sajátosságok figyelembevételével, különös hangsúlyt helyezve a hátrányos helyzetű vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítésére.

Az óvodai nevelésünk alapelvei a gyakorlatban:

- Minden gyermek személyisége elfogadással, tisztelettel, szeretettel, megbecsüléssel és bizalommal körülvett, támogató légkörben fejlődik.
- Nevelésünk arra irányul, hogy elősegítse a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakozását, mindig igazodva a gyermek egyéni szükségleteihez és fejlődési üteméhez.
- Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, és egy érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk.

- Kiemelt figyelmet fordítunk a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus fejlesztésére.
- Biztosítjuk a gyermeki közösségben végezhető, sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységeket, melyek közül a játék kiemelt jelentőségű.
- E tevékenységeken keresztül közvetítjük az életkori sajátosságoknak és a gyermek egyéni képességeinek megfelelő műveltség tartalmakat, emberi értékeket, melyek hozzájárulnak a gyermek egészséges fejlődéséhez.
- Gondoskodunk a gyermekek fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről, amely biztonságos, esztétikus és ösztönző.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében kiemelt feladat az önazonosság megőrzése, a nemzeti identitás erősítése, a nemzetiségi hagyományok ápolása, a nemzetiségi nyelv általi nevelés, valamint a multikulturális nevelésen alapuló integráció támogatása.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, társadalmi integrációját és megerősítését.

4.AZ ÓVODA IRÁNYÍTÁSI ÉS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

Óvodánk élén az igazgató áll, aki az intézményünk egyszemélyi felelőse.

Feladata: az óvoda szakszerű és törvényes működtetése, a takarékos gazdálkodás, munkáltatói jogok gyakorlása, felel az intézményünkben folyó pedagógiai munkáért, a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért, a nevelő és oktatómunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért, a gyermekbalesetek megelőzéséért, a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért. Feladata továbbá a nevelőtestület vezetése, a nevelő és oktatómunka irányítása és ellenőrzése, kapcsolattartás, koordinálás a fenntartóval és a segítőinkkel.

Megbízásának időtartama 5 év, megbízója Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése.

Nevelőtestület a nevelési és oktatási intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben az óvodánk legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve.

Szakmai munkaközösségek: segítik az óvodánkban folyó nevelő, oktató munka tervezését, szervezését, ellenőrzését, belső továbbképzést. Vezetőit az óvoda igazgatója bízza meg a tagok kezdeményezései alapján.

Szülők Közössége: óvodánkban Óvodaszék nem működik, a szülők képviselőtét a Szülői Szervezet látja el.

Gyermekek Közössége: A gyermekek érdekeit elsősorban a család képviseli óvodánk nevelői közösségével együtt, szükség esetén a segítők, /orvos, védőnő, családsegítő stb. / együttműködésével.

Margitvirág Egyesület (Elődje a Margaréta Óvodáért Egyesület) 2010-től a szülők közössége és az óvoda nevelőtestülete alapította a gyermekekért.

5.AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Óvodai nevelésünk középpontjában a gyermek áll. Valljuk, hogy a gyermeki személyiség kibontakoztatása csak szeretetteljes, biztonságot nyújtó, elfogadó légkörben történhet meg. Pedagógiai gyakorlatunkban kiemelten kezeljük a gyermeki szabadságot, a játék elsődlegességét, a felfedezés örömeit és az egyéni fejlődési utak tiszteletben tartását.

Célunk, hogy olyan támogató környezetet biztosítsunk, ahol a gyermek szociális, érzelmi, értelmi és testi fejlődése kiegyensúlyozottan valósulhat meg, figyelembe véve egyéni szükségleteit, érdeklődését és képességeit.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Óvodánk fontosnak tartja, hogy a gyermekek már ezen korai életkorban kialakítsák az egészséges életvitel szokásait, ezáltal testi-lelki harmóniára törekedjenek. A napi gyakorlat során:

- biztosítjuk a megfelelő napi életritmust (mozgás, pihenés, játék, étkezés egyensúlya),
- kiemelt figyelmet fordítunk a mozgásfejlesztésre, szabad levegőn való tartózkodásra, szabad játékra,
- étkezéseink során a gyermekeket fokozatosan bevonjuk az egészségtudatos választásokba, és ösztönözzük a zöldség-, gyümölcs- és vízfogyasztást,
- az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátásának biztosítása- képzett óvodapedagógus segítségével szükség esetén,

- rendszeressé tesszük a testápolási és higiéniai szokások elsajátítását (fogmosás, kézmosás, öltözködés),
- tudatosítjuk a környezet- és egészségvédelem alapjait a napi élethelyzeteken keresztül,
- együttműködünk a szülőkkel és szükség esetén szakemberekkel is a prevenció és korrekció jegyében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a hozzá beírt gyermek óvodába lépése előtt ismerkedjen meg a család egészségügyi feltételeivel, szokásaival, lehetőségeivel, ezek figyelembe vételével tervezze mindenkor a feladatait,
- biztosítsa a gyermekek számára az egészséges környezetet, úgy a csoportszobában, mint az öltözőben és a mosdóban,
- a gyermekek méreteinek, korának megfelelően alakítsa ki és rendezze be a csoportszobát, kiküszöbölve a balesetveszélyt,
- mutassa be, tanítsa meg igény szerint a testápolással kapcsolatos mozzanatokat,
- alakítsa ki az alapvető higiéniai szokásokat-zsebkendő, WC-papír használata, tegye lehetővé a gyermek szükségleteinek kielégítését, rendszeresen mehessenek WC-re, mossanak kezet, fogat, használják saját törölközőjüket.
- erősítse a családi és óvodai gondozási szokások összehangolását,
- alakítsa ki a helyes étkezési kultúrát,
- a zöldség illetve gyümölcs-napok megtartásával egészítse ki a központilag szállított étrendet,
- egész nap során biztosítson folyadékot a gyermekek számára,
- a gyermekek edzettsége érdekében szervezzen minél több sétát, kirándulást, udvari játékot, mindenkor ügyelve a természeti környezet védelmére óvására,
- biztosítsa az udvari játszóhelyeket, eszközöket alkalmazkodva az évszakhoz,
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek minél többet tartózkodhassanak szabadlevegőn, melegben biztosítsa a fürdözést,
- ügyeljen az óvoda udvarának eszközeire, a balesetveszély elkerülésére,
- biztosítson az udvaron füves, betonos, területet egyaránt, ügyeljen ezek gondozására,
- teremtsen meg a pihenés - alvás feltételeit, a zavaró ingereket szüntesse meg,

Gyermeki tevékenységek:

- elsajátítja a tisztálkodással, testápolással kapcsolatos szokásokat, kezet, arcot, fogat mos, használja a szappant, törölközőt, papír zsebkendőt, fésűt,
- önállóan öltözködik, cipőjét le-és felhúzza később be is köti, saját holmiját rendben tartja,
- ügyel környezete rendjére tisztaságára,
- kulturáltan étkezik, az evőeszközöket megfelelően használja, igényli az asztal esztétikai rendjét,
- az udvari játékokat, kerti szerszámokat megfelelően használja, ügyel azok épségére,
- óvja, védi, ápolja, szereti környezetét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- önállóan tisztálkodnak, rendeltetésszerűen használják az eszközöket, ügyelnek azok rendjére,
- segítenek társaiknak, ha szükség van rá,
- kulturáltan étkeznek, helyesen használják az evőeszközöket,
- szívesen segítenek társaiknak, felnőtteknek az egyes tevékenységekben,
- pihenés alatt nem zavarják társaikat,
- önállóan öltöznek, vetkőznek, holmijukat összehajtogatva rakják a helyére, az időjárásnak megfelelően öltöznek,
- ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára, gondozottságára, társaikat is figyelmeztetik a hiányosságokra.

5.2 AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Intézményünk egyik alapelve a családi, bizalmat sugárzó, szeretetteljes légkör biztosítása, amely elősegíti a gyermekek érzelmi kötődésének kialakulását és megerősödését. Fontos számunkra, hogy az óvodai élet biztonságos és elfogadó közeg legyen, amelyben önmaguk lehetnek, megélhetik érzelmeiket és fejlődhetnek a közösségi létben. Ez a derűs és kiegyensúlyozott környezet pozitív hatást gyakorol a gyermek személyiségfejlődésére.

1. A kisgyermekek magatartását elsősorban érzelmeik irányítják, ezért az óvodai nevelés során törekszünk:

- arra, hogy a gyermek már az első óvodai napoktól kezdve kedvező érzelmi hatásokkal találkozzon;
 - hogy a gyermekek és az óvodai dolgozók között szeretetteljes, érzelmileg megerősítő kapcsolat alakuljon ki;
 - a gyermek erkölcsi érzékének, szociális érzékenységének és éntudatának fejlesztésére, miközben lehetőséget biztosítunk számára az önkifejezésre;
 - hogy elfogadással, türelemmel és nyitottsággal támogassuk a gyermekek másság iránti megértését és toleranciáját.
2. A közösségi nevelés alapját a közösen átélt élmények és tevékenységek képezik. Külön figyelmet fordítunk:
- az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség fejlődésére,
 - az akarat fejlesztésére, különösen az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat és szabálytudat területén,
 - a helyes viselkedési minták, szokások és közösségi normák fokozatos kialakítására.
3. A nevelési folyamat során építünk a gyermekek természetes nyitottságára. Segítjük őket abban, hogy megismerjék környezetüket – legyen az közvetlen vagy tágabb –, ezáltal erősödjön bennük a nemzeti identitás, a kulturális értékek tisztelete, valamint a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés. Olyan élményeket kínálunk számukra, amelyek ráirányítják figyelmüket a természet és az emberi kapcsolatok szépségére, értékeire, és ezek megbecsülésére.
4. Mivel a gyermekek magatartását nagyban befolyásolja a környezetük, intézményünk minden dolgozója tudatosan modellértékű magatartást tanúsít. Kommunikációnk, bánásmódunk és viselkedésünk példaként szolgál a gyermekek számára a mindennapok során.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében nevelőmunkánkat összehangoljuk az illetékes szakemberekkel, az ágazati jogszabályok által előírt módon. Fontosnak tartjuk az együttműködést a gyermek fejlődését legjobban támogató módon, figyelembe véve egyéni szükségleteiket és sajátos élethelyzetüket.

Az óvodapedagógus feladatai:

Intézményünk célja, hogy a gyermekek boldog, kiegyensúlyozott, kreatív és együttműködésre képes iskolásokká váljanak, akik stabil érzelmi és erkölcsi alapokkal rendelkeznek a világ

felfedezéséhez. Ennek érdekében az alábbi szempontok szerint szervezzük a nevelő munkánkat:

- A játék központi szerepe: minden tanulási folyamat a játékon keresztül, élményalapúan történik.
- A gyermek egyedi személyiség, akit saját fejlődési ütemében támogatunk
- A nevelőmunka egységében fontos szerepet kap az óvodapedagógus modellértékű, tudatos jelenléte.
- A szülőkkel való együttműködés kulcsfontosságú a nevelési célok megvalósításában.
- Nyitottak vagyunk a társadalmi változásokra, a befogadásra, valamint az inkluzív nevelésre, kiemelten kezelve a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket.
- Programunkban helyet kap a környezettudatosságra nevelés, a fenntarthatóság pedagógiája, valamint a digitális világ iránti érzékenyítés etikus és korosztálynak megfelelő módon.
- teremtsen nyugodt, kiegyensúlyozott, derűs, családias légkört csoportjában,
- törekedjen a rugalmas napirend kialakítására, a sokszínű tevékenységek megszervezésére, a társas együttműködésre, élményszerzésre,
- a felelősségérzetet, a konfliktusmegoldó képességet, az őszinteséget, a felebaráti szeretetet, a tiszteletet gyermek-gyermekekkel, valamint gyermek - felnőttel szemben,
- alakítsa ki csoportjában és az óvodában a hagyományokat, ünnepeket, állítson fel várakozással teli távlatokat,
- alakítson ki csoportjában hagyományokat - gyümölcsnap, születésnapok, séták - ezek szervezésébe, teremdszítésbe vonja be a gyerekeket is,
- óvodai szinten szervezze meg a közös ünnepeket: Szüreti mulatság, Márton nap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét...

Gyermeki tevékenységek:

- követi az általa kiválasztott, szeretett óvónői modellt,
- tevékenységeiben önálló, aktív,
- társaival megértő, türelmes, barátságos, elfogadja társa vagy a felnőtt javaslatait, ötleteit,
- gyakorolja a társas érintkezés alapvető szabályait,
- tiszteletben tartja a másságot,
- segítőkész, érdeklődő, aggódó társa iránt.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- igényük van a mindenkori derűs légkör fenntartására,
- a közös tevékenységekben aktívan vesznek részt,
- illedelmesen viselkednek társaikkal és a felnőttekkel szemben,
- kialakulnak a kisebb nagyobb baráti csoportok,
- örülnek az elért eredményeknek, le tudnak mondani társaik javára egy-egy játékeszközükről,
- figyelmesen, türelmesen hallgatják meg egymást, vagy a felnőtteket, nem vágnak egymás szavába,
- tisztelet tudók, fejlődik önfegyelmük,
- együtt érzők, segítőkészek, érdeklődnek egymás iránt,
- elfogadják egymás javaslatát, ötletét,
- kisebb-nagyobb csoportokban képesek hosszabb ideig is tevékenykedni,
- kialakulnak baráti kapcsolataik,
- önként és szívesen vállalnak feladatokat, megbízásokat, tudatosodik bennük, hogy ezt a csoportóvoda-közösségért végzik, s ezzel fejlődik szabály és feladattudatuk,
- illemtudók és őszinték, tetteikért vállalják a következményeket.

5.3 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Intézményünk az anyanyelvi és értelmi nevelést kiemelten fontos, minden tevékenységet átható nevelési feladatként kezeli. Meggyőződésünk, hogy az értelmi és nyelvi fejlődés alapja a biztonságos, kommunikációra ösztönző, szeretetteljes környezet, amely figyelembe veszi a gyermek egyéni képességeit, érdeklődését és fejlődési ütemét.

Az anyanyelv fejlesztése óvodánk minden tevékenységében jelen van. Olyan beszélő környezetet alakítunk ki, ahol a gyerekek természetes módon, élményszerűen találkoznak a nyelvvel és kommunikáció különféle formáival.

- Az óvodapedagógusok helyes nyelvi mintát közvetítenek, gazdag szókincsű, kifejező, érthető és szabatos beszéddel.
- Fontosnak tartjuk a gyermek beszédkedvének fenntartását, kérdéseinek, véleményének meghallgatását, és az aktív, odafigyelő válaszadást.

- A mesélés, verselés, bábozás, dramatikus játék és ének mind a nyelvi fejlődést támogatják.
- Tudatosan törekszünk arra, hogy a gyermekek szeressék és becsüljék az anyanyelvet, megéljék a kommunikáció örömet, és bátran kifejezhessék önmagukat.

A gyermekek értelmi képességeit élményalapú, játékos, tapasztalatszerzésre épülő tevékenységekkel fejlesztjük. Pedagógiai gyakorlatunk az életkori sajátosságokhoz igazodik, és figyelembe veszi a gyermekek meglévő ismereteit, tapasztalatait és kíváncsiságát.

- A napi élethelyzetekben és spontán kezdeményezett tevékenységek során lehetőséget teremtünk az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, képzelet és kreativitás fejlesztésére.
- Célunk a gyermekek meglévő ismereteinek rendszerezése, bővítése, valamint ezek gyakorlása változatos tevékenységek és közös élmények során.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a képzelet és alkotóképesség kibontakoztatására, különösen a szabad játék, a művészeti tevékenységek és a felfedezések során.
- A pedagógusok támogató, ösztönző környezetet teremtenek, ahol a gyermeki érdeklődés és gondolkodás természetes módon fejlődik, és a tanulás örömteli, aktív tapasztalatszerzéssé válik.

Pedagógiai alapelvünk szerint az anyanyelvi és értelmi nevelés minden gyermek joga és lehetősége. Az egyéni különbségeket figyelembe véve biztosítjuk, hogy minden gyermek saját tempójában, saját motivációja mentén haladhasson, miközben a közös élmények és tevékenységek összetartó közösségi erőt is jelentenek számukra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- beszéde, előadásmódja mindenkor legyen mintaszerű példamutató, követésre méltó a gyermekek számára,
- éreztesse meg a gyermekekkel a nyelv kifejező erejét, szépségét,
- beszéde legyen érthető és világos, mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos, ügyeljen beszédének hangzásbeli hatására,
- tudatosan használja a stilisztikai és nyelvi eszközöket,
- teremtsen minél több lehetőséget a beszélgetésre, beszéljen sokat a gyermekekkel, - kérdésekkel fejlessze gondolkodásukat, ösztönözze a gyermekeket a beszélgetésre,

- a napirendben minden nap biztosítson időt az anyanyelvi játékokra,
- időben figyeljen fel a beszédhibás gyermekekre, szükség esetén vonja be az óvodai logopédust a beszédfejlesztésbe.
- ismerje meg és mindenkor tartsa tiszteletben a szülők a család anyanyelvi kultúráját, figyeljen a családban előforduló beszédhibákra, kellő toleranciával kezelje azokat,
- ismertesse meg a szülőkkel az óvodában folyó anyanyelvi nevelés céljait feladatait,
- rendszeresen iktasson be a szociális hátrányokkal küzdő gyermekek részére felzárkóztatást, beszélgessen, egyénileg foglalkozzon többet ezekkel a gyermekekkel,
- speciális mondókákkal, kiszámolókkal javítsa a hibás hangzókat,
- bővítse szókincsüket, tapintatosan vezesse rá a gyermekeket a helyes szókiejtésre, illetve a megfelelő kifejezések használatára,
- fogadtassa el a csoport többi tagjával a másságot, időben vegye elejét az esetleges gúnyolódásnak,
- érje el, hogy a gyermekek egymás beszédhibáit jó szándékkal javítsák.

Gyermei tevékenységek

- a beszédkésztséget folyamatosan gyakorolja, szókincse napról – napra bővül,
- megnevezi a körülötte lévő tárgyakat, személyeket, tevékenységeket,
- kifejezi pozitív-negatív érzelmeit, élményeit,
- kommunikáció közben szemkontaktust tart azzal, akivel beszél,
- kapcsolattartásában természetesen használja az udvariasság nyelvi formáit: kérem, köszönöm, légy szíves,
- felszólítás nélkül köszön a felnőtteknek is és társainak is,
- szívesen vesz részt nyelvi játékokban,
- türelmesen végig hallgatja a felnőtteket és társait.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- szívesen és bátran kezdeményeznek beszélgetést társaikkal és felnőttekkel,
- összefüggően jól artikulálva beszélnek,
- tisztán ejtenek minden beszédhangot,
- aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket,

- nyugodtan és figyelmesen végig hallgatják az óvónőt, és társaikat,
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, igeidőket,
- szívesen vesznek részt anyanyelvi játékokban, megértik annak logikáját,
- utánozzák az olvasást, egy-egy betűt felismernek, azonosítanak.

6.AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

6.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Pedagógiai munkánk középpontjában a gyermek áll, akinek testi, lelki, értelmi fejlődését segítő szeretetteljes és elfogadó környezet biztosítása elsődleges feladatunk. Programunk megvalósításához személyi feltételeink biztosítására törekszünk az óvoda zavartalan működése érdekében az előírt létszámú személyzet alkalmazását biztosítjuk, a megfelelő szakképzettség megszerzését szorgalmazzuk.

- Az óvodai nevelés kulcs szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége, nevelési stílusa, értékrendje mintaként szolgál a gyermekek számára. Folyamatos jelenléte a napi tevékenységek során biztonságot, állandóságot nyújt, valamint az érzelmi kötődés alapját is jelenti.
- A gyermekek fejlődését segítő segítő szakemberek és technikai dolgozók munkája szorosan együttműködik az óvodapedagógusok tevékenységével, biztosítva az óvodai nevelés komplex, hatékony megvalósulását.
- Intézményünk biztosítja, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében szakképzett gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, illetve más szakemberek működjenek közre az egyéni szükségletekhez igazodva.
- Igény esetén biztosítjuk az identitáserősítő tevékenységeket, hagyományápolást, és lehetőséget nyújtunk a nemzetiségi nyelvvel való játékos ismerkedésre.
- A migrációs háttérrel rendelkező gyermekek esetében nagy hangsúlyt fektetünk az elfogadásra, a kulturális sokszínűség megismerésére és az interkulturális érzékenyítésre, lehetőséget adva arra, hogy a gyermekek megélhessék saját kultúrájukat, miközben nyitottá váljanak mások értékeire is.

Szakmai munkánk tökéletesítéséhez két szakmai munkaközösség nyújt segítséget, fejlesztő munkaközösség és a környezeti munkaközösség.

Alapelveink az elismerés, dicséret, az elfogadás. A nevelői megnyilvánulások hitelességét a belső-és a külső összhangja, az érzések, gondolatok és a viselkedés „kongruenciája” (megfelelése) biztosítja.

6.2 TÁRGYI FELTÉTELEK

Pedagógiai programunk megvalósításához az óvodának rendelkeznie kell a szükséges tárgyi feltételekkel, amely elősegíti a gyermekek fejlődését, biztonságérzetét és jó közérzetét.

- Az óvoda épülete, udvara, kertje és belső terei olyan módon kerültek kialakításra, hogy azok a gyermekek méretéhez, szükségleteihez és mozgásigényéhez igazodjanak, miközben biztosítják egészségük megőrzését, fejlődésük zavartalan kibontakozását.
- Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket körülvevő környezet barátságos, otthonos, esztétikus és funkcionális legyen. A természetes anyagok, harmonikus színek és formák használata elősegíti a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakulását.
- A gyermekek számára biztosított játékeszközök, fejlesztő eszközök könnyen elérhetők, biztonságosan használhatók, fejlesztési célokhoz illeszkedők, és lehetőséget nyújtanak az önálló és közös játékra, alkotásra.
- A gyermekek aktív részesei lehetnek a környezet alakításának, így fejlődik önállóságuk, felelősségtudatuk és közösségi érzésük.
- Az óvoda biztosít megfelelő munkakörnyezetet a nevelőtestület és a technikai dolgozók számára, valamint gondoskodik olyan helyiségekről, amelyek lehetőséget nyújtanak a szülőkkel való kapcsolattartásra, fogadóórákra és megbeszélésekre.
- Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Az óvodai, foglalkozásokat az óvoda, helyiségeiben, illetve egyéb, a foglalkozás megtartására alkalmas helyen kell megszervezni.

- Az óvodán, kívül akkor szervezhető foglalkozás, ha a gyermekek, intézményi felügyelete a külső helyszínen, továbbá az oda- és visszajutás közben biztosított. Az óvodán kívül szervezett foglalkozásról a szülőt előzetesen tájékoztatni kell.

A tornaszoba jól felszerelt, alkalmas a gyermekek mozgásfejlesztésére. Megfelelő számú és méretű helyiségek állnak rendelkezésre az óvodai dolgozók szociális ellátásához.

A logopédus tükörrel felszerelt helyiségben végzi fejlesztő tevékenységét.

A szülők fogadására külön helyiség áll rendelkezésre.

A „Nemzeti Ovi-Sport Program” címen pályázat eredményeképp egy focipályával és értékes sporteszközökkel gazdagodott az óvoda.

Az intézmény rendelkezik egy **közlekedési parkkal**, ahol a gyermekek a közlekedés szabályaival ismerkedhetnek játékos módon. A csoportokban a KRESZ oktatás részét elsősorban a gyalogos és kerékpáros közlekedési alapismeretek bemutatása képezi. Az ismeretek bővítésére, gyakorlati lehetőségek biztosítására a jól felszerelt udvari KRESZ pálya nagyszerű lehetőség.

Intézményünk az óvodai élet megszervezésében olyan elveket és feltételeket követ, amelyek biztosítják a gyermekek sokoldalú fejlődését, a nevelés eredményességét, és egy harmonikus, befogadó óvodai közösség kialakulását.

6.3 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napirend** és a **hetirend** biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, előszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.
5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
6. Az iskolakezdés előtti utolsó évben külön figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek az iskolaérettséghez szükséges készségeket és képességeket rendszeresen, napi szinten fejlesszék. E fejlesztő tevékenységek időtartama összesen 45 perc, melyet lehetőség szerint nyugodt, elkülönített térben, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodva szervezünk meg.
7. Az intézményünkben maradó, már tanköteles kort betöltött gyermekek számára az iskolai érettség elérését segítő fejlesztő tevékenységeket hasonló módon, a korábbihoz igazodva biztosítjuk.
8. A gyermekek fejlődésének nyomon követése kiegészül az iskolakezdéshez szükséges képességek, készségek részletes dokumentálásával, amely segíti az iskola-előkészítő fejlesztő munka hatékony tervezését.
9. Az iskolakezdés közeledtével az intézményünkben alkalmazott diagnosztikus mérési eljárások és vizsgálatok objektív képet adnak a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéről, ezáltal támogatva a fejlesztési célok pontosítását és személyre szabását.

SZOMBATHELYI MARGARÉTA ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM OM: 036467

Tevékenységek és időtartamuk a napirendben:

Időkeret	Tevékenység megnevezése
6.15-7.00	Gyülekezés, szabad játék összevont csoportban
7.00-11.30	Étkezési előkészületek, folyamatos tízóraiás, munka jellegű tevékenységek. Játék, barkácsolás, differenciálás, egyéni és csoportos fejlesztés Játék, tevékenységben megvalósuló tanulás, fejlesztés, differenciálás, tapasztalatszerzés útján Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység Gyümölcs és zöldség fogyasztás Öltözködés Mindennapos mozgás, mozgás az udvaron, frissítő torna, játék, séta Cselekvéses tanulás.
11.30-12.15	Étkezési előkészületek, naposi munka, ebédelés.
12.15-12.45	Ebéd utáni tisztálkodási teendők, készülődés a lefekvéshez.
12.45-14.45	Pihenés, alvás, folyamatos felkelés, játék
14.45-16.45	Öltözködés, tisztálkodás, folyamatos uzsonnázás, játék. Spontán, játékos tapasztalatszerzés mozgás, hazabocsátás

Napirend

június 1-től augusztus 31-ig

Időkeret	Tevékenység megnevezése
6.15-7.00	Gyülekezés, szabad játék összevont csoportban
7.00-11.30	Étkezési előkészületek, folyamatos tízóraiás, munka jellegű tevékenységek. Játék, szabadon választott tevékenység Gyümölcs és zöldség fogyasztás Öltözködés Játékos mozgás, az udvaron, frissítő torna, játék, séta
11.30-12.15	Étkezési előkészületek, naposi munka, ebédelés.
12.15-12.45	Ebéd utáni tisztálkodási teendők, készülődés a lefekvéshez.
12.45-14.45	Pihenés, alvás, folyamatos felkelés, játék
14.45-16.45	Öltözködés, tisztálkodás, folyamatos uzsonnázás, játék. hazabocsátás

SZOMBATHELYI MARGARÉTA ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM OM: 036467

A hetirendben életkortól függően naponta biztosítani kell a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában.

Programunk szerint a szabad játék, az óvodapedagógusok által felajánlott és választható tevékenységek színtere, a gyermekek természetes élettere. A játék és munka jellegű tevékenységeken túl a gyermek az óvodában utánoz, tapasztal, tevékenykedik.

	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
TEVÉKENYSÉGEK	Kezdeményezési időszakban /nyáron		Kezdeményezési időszakban / nyáron		Kezdeményezési időszakban / nyáron	
Játék, és egyéb szabadon választott tevékenység	4 óra	4 1/2 óra	5 1/4 óra	6 óra	6 óra	6 3/4 óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 3/4óra	1 1/2 óra	1 1/4óra	1 óra	1 óra
Öltözés és egyéb testápolási teendők	1 3/4 óra	1 1/2óra	1 3/4	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés /alvás /	2 1/2 óra	2 1/2óra	2 óra	2 óra	1 1/2 óra	1 1/2 óra
Mindennapos mozgás	15 perc	15 perc	15 perc	15 perc	15 perc	15 perc
Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység	-	-	-	-	45 perc	-

7.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.

7.1 JÁTÉK

Óvodánk pedagógiai szemléletében a játék a gyermek életének legfontosabb, legátfogóbb tevékenysége, amelyen keresztül személyiségük fejlődése és tanulásuk leginkább megvalósul. Intézményünkben a játék nem csupán elfoglaltság, hanem a gyermek belső világának, élményeinek és tapasztalatainak megértésének és feldolgozásának alapvető tere. Hisszük, hogy a játék a gyermek számára örömforrás, pszichikus szükséglet, és az óvodai nevelésünk legfontosabb, leghatékonyabb eszköze.

A játék kiemelt tevékenység és mással nem helyettesíthető.

1. Óvodánkban kiemelt fontosságot tulajdonítunk a szabad játék biztosításának. A napirendünket úgy alakítjuk, hogy a gyermekek minden nap hosszabb, megszakításoktól mentes játékidőhöz jussanak, melyben teljesen önállóan, szabadon választhatnak tevékenységet. Az óvodai környezetünk, a csoportszobák, a játékterek kialakítása, valamint a napi tevékenységek szervezése mind ezt a célt szolgálja

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

3. A játék kibontakozását óvodánkban a gazdag, esztétikus és változatos játékkörnyezet támogatja. Tudatosan használunk természetes anyagokat, építő- és szerepjátékokat, valamint szabályjátékokat, amelyek ösztönzik a fantáziát és kreativitást. Pedagógusaink folyamatosan figyelnek arra, hogy a tárgyi és szociális környezet változatos legyen, és minden gyermek számára biztosítsa a gyakorló játék, szimbolikus játék, szerepjáték, konstruáló játék és szabályjáték lehetőségét.

4. Óvodapedagógusaink tudatos, de indirekt jelenléte alapvető ahhoz, hogy a gyermekek számára megteremtsék a kreatív, elmélyült és örömteli játék feltételeit. Az érzékeny odafordulás, a játékba való finom bevonódás képessége, valamint a biztonságot és bátorítást nyújtó attitűd pedagógiai alappilléreink közé tartozik, melyek révén a játékban megvalósuló tanulást és fejlődést maximálisan támogatjuk

5. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játékfajták legjellemzőbb megjelenési szintjei:

3-4 éves korban:

A gyakorló játék és szerepjátékból kiemelt egy-egy művelet a jellemző, megismerkednek az elemi szabályokkal, önállóan kiválasztják a nekik legmegfelelőbb játékeszközöket, melyekkel többnyire maguk, vagy kisebb csoportokban játszanak. Konstruáló, építő játékaik még csak a rakosgatás szintjén áll.

4-5 éves korban:

Már igénylik a csoportos tevékenységeket, szerepeket játszanak - találnak ki, illetve vállalják és elfogadják társaik ötleteit.

Képesek az egyszerűbb közös játékok megszervezésére, az ezekhez szükséges eszközök kiválasztására. Konstruáló és építő játékaikban már megjelenik az egyszerűbb elképzelt forma kivitelezése.

5-6-7 éves korban:

A szerepjáték fejlődése abban nyilvánul meg, hogy a játszó gyermekek közti kapcsolat bonyolultabb, bensőségebb lesz, a játékaik témája, tartalma bővül, gazdagodik, időtartama növekedik, többféle eszközt képesek egyszerre alkalmazni. Ebben az életkorban a barkácsolás, dramatizálás, bábozás, társasjátékozás is mindennapi tevékenységükké válik.

Konstruálásuk, építőjátékaik hű tükrözik a fantáziájuk fejlődésének, képesek nagyobb alkotások közös megtervezésére, kivitelezésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el:

- a gyermekek játékszokásait mérje fel, hogy van-e és milyen játéka van, játszik-e és kivel játszik otthon,
- alakítson ki a játékhoz nyugodt derűs légkört, biztosítsa a játékhoz szükséges: időt, helyet, és eszközt
- az ingerszegény környezetből kikerült gyermekeket vezesse be a játék világába, ismertesse meg velük a játék használatát,
- mutassa be, hogy mivel mit és hogyan lehet játszani,
- nyújtson minél több élményt a gazdagabb tartalmasabb játék kialakulásához
- biztosítson olyan játékeszközöket, amelyek elősegítik az elmélyült játékot, illetve fejlesztik azt, legyen elegendő számú játék, félkész vagy kész anyag, amellyel motiválja és gazdagítja a játékot,
- minden nap biztosítsa a gyermekek gondolkodását, logikáját, megfigyelőképességét fejlesztő játékokat, ellenőrizze nap, mint nap ezek helyes használatát,
- törekedjen arra, hogy minél hosszabb legyen a játékidő, ne szakítsa félbe értelmetlenül az elmélyült játékot,
- juttassa minél több sikerélményhez a gyermekeket a játék során (alkotás öröme), segítse ötleteivel, javaslataival a megrekedt játékot, de csak akkor, ha a gyermekek igénylik ezt,
- segítse a magányosan játszó gyermekeket abban, hogy a közös játékba bekapcsolódhassanak,
- segítse a gyermekeket abban, hogy a gyakorló játékok során a sokszori ismétléssel különböző funkcióik fejlődhessenek,
- hallgassa, vagy nézze érdeklődéssel a gyermekek halandzsá játékait, a homokszórást, vízöntögetést, a papírtépést stb., később igyekezzen átlendíteni a gyermekeket ezen a szakaszon,

- szerep játékoknál tegye lehetővé az együtt játszást, ha szükség van rá, segítse a cselekvések összehangolását,
- törekedjen arra, hogy a szerepjátékok sokszínűek legyenek,
- alakítsa ki a gyermekekben azt az igényt, hogy alkalomszerűen maguk készíthessék el a szükséges kiegészítő eszközöket, ezekhez biztosítson mindenkor megfelelő helyet, időt és eszközt,
- építő és konstruáló játéknál, valamint a barkácsolásnál juttassa minél több sikerélményhez a gyermekeket, had érezzék át az alkotás örömét, - szereztessen velük minél több - én csináltam - sikerélményt,
- szabályjátékoknál vegye figyelembe a gyermekek fejlettségi szintjét, a helyi adottságokat, a csoport létszámát,
- alakítsa ki a gyermekekben az egészséges versenyszellemet, de ez soha nem csaphat át az egymás iránti negatív érzelmek kifejezésébe,
- használja ki az udvar adta lehetőségeket, minden korcsoport számára tervezzen minél több mozgásos játékot,
- az évszaknak megfelelően biztosítson eszközt: a homokozáshoz, a vízi játékhoz, sporttevékenységekhez, hógolyózáshoz, szánkózáshoz.

Gyermeki tevékenységek:

- játék útján ismerkedik a világgal, a tárgyakkal, azok tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel,
- tapasztalatokat szerez a tárgyak hasonló és különböző jellemzőiről, észreveszi a dolgok és jelenségek közötti összefüggéseket,
- játéka kiegyensúlyozott, egyes tevékenységek közben derűs vidám, önfeledt,
- kialakulnak társas kapcsolatai, az együttműködési szabályai, megold kisebb konfliktusokat,
- játékban kezdeményező, önálló, nyitott az új befogadására, szerepeket oszt és vállal
- megkeresi a játékához szükséges eszközöket, esetleg barkácsol,
- gyakorolja a helyes viselkedési formákat,
- szerepeket oszt és vállal,
- irodalmi élményeit szívesen dramatizálja, bábozza, megkeresi vagy elkészíti hozzá a neki megfelelő eszközöket,

- gyakorló játékban: játékszereket, eszközöket rakogat, valamilyen maga alkotta szabály szerint, gyakran utánozza társait jó és rosszabb értelemben, örömmel végzi a hosszabb rövidebb ideig tartó homok szórást, kavarást, vízöntögetést, gyúrás, papírtépést, kavicsozást, stb.
- konstruáló és építő játékában is az egymás mellé, fölé rakogatást gyakorolja, betartja már a gyakorló játék során is az alapvető szokásokat, szabályokat.
- szerepjáték során: már kialakulnak társas kapcsolatai, képes huzamosabb ideig kisebb-nagyobb csoportokkal játszani, képes az egyszerűbb cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmazó szerepjátékok kezdeményezésére, megszervezésére, elfogadja, megérti társai elgondolását, alkalmazkodik a játék szabályaihoz, le tud mondani egy-egy kedves játékszerről társai javára, vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepet is.
- barkácsolás során: kezdetben csak kisebb megbízatásokat végez el, majd besegít a felnőtteknek, vagy nagyobb társának, később maga próbálkozik, majd készít el egy-egy kiegészítő eszközt, amelyet szívesen felhasznál játékában.
- dramatizálás, bábozás: kezdetben a báb mozgása kelti fel az érdeklődését, majd később maga is kézbe veszi, ritmikusan mozgatja, kezdetleges kis szövegeket mondogat, míg eljut a végleges bábjátékhoz, ahol már a bábbal megeleveníti saját érzéseit, tapasztalatait, vagy éppen vers - mesejelenetet elevenít meg
- építőjátékban, konstruálásban gyakran bonyolult építményeket alkot, amelyeket kezdetben nem tud megismételni, de későbbiek során az elképzelt művet tudatosan készíti el, mellyel szemben egyre igényesebbé válik, munkája mindig pontosabb, alaposabb, precízebb lesz.
- szabályjáték terén: kezdetben azokat a szabályokat tartja be, amelyek számára nem jelentenek különösebb kötöttséget, nehézséget, később már képes az egyszerűbb, majd a mind bonyolultabb szabályok betartására, olyanokra is melyek nagyobb ügyességet vagy szellemi erőfeszítést követelnek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- jól érzik magukat a közösségben, szívesen játszanak kisebb nagyobb csoportokban
- önállóan választják meg a nekik legmegfelelőbb játékeszközöket, képesek maguk is elkészíteni egy-egy kiegészítő játékot, kelléket,
- a játékok megszervezésében a szerepek kiosztásában vállalásában egyre önállóbbak,
- a játszócsoportok között tartós és szoros olykor baráti kapcsolatok alakulnak ki,

- képesek a kisebb konfliktusok zökkenőmentes megoldására,
- társaikkal toleránsak elfogadják egymás javaslatait, ötleteit, ha kell megvitatnak, be-és felosztanak egy-egy munkafázist,
- képesek a különböző anyagok együttes használatára,
- a dicséretre büszkék, a kudarc serkentőleg hat rájuk.

Pedagógiai eljárások.

- a játék során az óvodapedagógus mindenkor figyelembe veszi az egyént, a másságot, és igazodik az egyéni szintekhez,
- megteremti az elmélyült játékhoz szükséges időt, helyet, és változatos eszközöket,
- fejleszti a játék során az érzelmi képességeket, észlelésüket, megfigyelő képességüket, gondolkodásukat.

7.2 VERSELÉS, MESÉLÉS, MONDÓKÁZÁS

Óvodánk pedagógiai programjában a vers, mondóka és mese alapvető nevelési eszközök, amelyek meghatározóan formálják a gyermekek érzelmi, értelmi és anyanyelvi fejlődését. Nálunk a ritmus, zeneiség és a mozgással kísért nyelvi játékok tudatos alkalmazása segíti a gyermekek belső biztonságérzetének erősítését, emlékezetük, szókincsük, képzeletük és gondolkodásuk fejlődését.

A mese a vers és a mondókázás mindennapos tevékenység.

1. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

2. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő

viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

3. Az előszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

5. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

6. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

7. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- mindenkor biztosítsa a nyugodt feltételeket az irodalmi élmények befogadására,
- az életkori sajátosságoknak megfelelően válassza ki a mondókákat, verseket, meséket, elbeszéléseket,
- már beszoktatás ideje alatt juttassa irodalmi élményhez a gyermekeket, használja fel a szorongás feloldására a játékos népi mondókákat, dúdolókat, valamint használja ki a bábozás adta lehetőségeket,
- figyeljen a gyermekekkel való szoros meghitt kapcsolatteremtésre, többnyire fejből meséljen
- ügyeljen a gesztikulálásra, az arcmimikára,

- alakítson ki a csoportszobában olyan helyet, ahol a gyermekek a nap bármely szakában nézegethetnek mesekönyvet, bábozhatnak, dramatizálhatnak, vagy igénybe vehetik az óvónő meséjét,
- biztosítson gyermek könyvtárat, mese CD-ket,
- érje el a szülőknél, hogy a gyermek otthon is rendszeresen részesüljön a szülő általi meghitt beszélgetésben, mesélésben,
- teremtsen meg a megfelelő légkört a pihenés előtti mesélésre.

Gyermeki tevékenységek:

- igényli és kéri naponta a mesét, verset,
- figyelemmel és türelemmel hallgatja a felnőtt vagy társa előadását,
- önállóan nézegeti, lapozgatja a mesekönyveket, beszélget róluk,
- könyveire vigyáz, rendet rak a könyvespolcon,
- kedvenc meséjét többször is elmeséli, játékban, bábozás közben utánozza kedvenc mesehőseit.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- megszilárdulnak a mesehallgatáshoz, versmondáshoz kapcsolódó szokásaik,
- 8-10 mondókát és verset megjegyeznek,
- szívesen hallgatják a mesét, azonosulni tudnak egy-egy szereplővel,
- maguk is szívesen mesélnek, báboznak társaiknak,
- érzelmileg átveszik a mese hangulatát, van néhány mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleépítik játékukba,
- a folytatásos mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.

Pedagógiai eljárások:

- kiválasztja a gyermekek életkorának megfelelő mese-és versanyagot,
- irodalmi anyag kiválasztásánál döntő fontosságú: az erkölcsi tartalom, az emberi kapcsolatokat erősítő mondanivaló, az önmegismerést mélyítő anyag,

- törekszik a magyar népmesék, népköltészet értékeinek, hagyományainak közvetítésére, győzze meg a szülőket arról, hogy a meghitt hangulatban történő mesehallgatás döntő fontosságú a kisgyermek életében.

7.3 ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

Óvodánkban az ének-zene, népi játék és tánc tevékenységek kulcsfontosságú szerepet töltenek be a gyermek személyiségfejlődésében. Ezek az élményközpontú tevékenységek nemcsak az érzelmi nevelést támogatják, hanem segítik az anyanyelvi, szociális, értelmi és mozgásos képességek fejlődését is.

Mindennapos tevékenység az ének, zene, énekes játék, gyermektánc.

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

5. Az ének, a zene, a népijáték, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

6. Az éneklés, zenélés, népijátékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek ének-zenei nevelését 3-4 éves távlatban tervezze meg,
- teremtsen olyan légkört csoportjában, hogy a nap bármely szakában legyen lehetőség az éneklésre az énekes játékok gyakorlására,
- a foglalkozásokat változatos módszerekkel, eszközökkel szervezze meg, a dalanyagot hangolja össze a zenei feladatokkal,
- a zenei anyag kiválasztásánál építsen a néphagyományokra a művészi értékű gyermekdalokra
- zenehallgatások alkalmával ismertesse meg a gyermekeket a komolyzenével is
- segítse elő, hogy a gyermekek minél több hangszert megismerhessenek és kipróbálhassanak,
- alakítson ki csoportjában zenesarkot, ahol a gyermekek bármikor
- használhatják a ritmushangszereket,
- építse be minden egyes foglalkozásba a ritmusképzést, illetve hallásfejlesztést,
- a gyermekek környezetében hallott hangokat és zörejeket különböző zenei élményeket tudatosan rendszerezze és erősítse,
- a sajátos szociokulturális helyzetben levő gyermekeknél az óvónő fogadtassa el az emberi kapcsolataikban rejlő különbözőséget, törekedjen a zenei kultúrájuk megismerésére, legyen igénye a folyamatos, tervszerű megújulásra.

Gyermeeki tevékenységek

- szívesen bekapcsolódik a dalos játékokba, maga is kezdeményez körjátékokat társaival,
- gyakorolja a néptánc egyszerű elemeit,
- ismert dalokon keresztül gyakorolja a magas - mély, halk - hangos hangokat,
- felismeri a különböző zörejhangokat,
- gyakorolja az egyenletes lüktetést, valamint a ritmuskiemelést,
- szívesen használja a ritmushangszereket,
- gyakorolja az egyszerű tánclépéseket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek 5-6 alkalmi, 10-12 gyermekdalt ismernek 6 hangterjedelemben,
- képesek a tiszta intonálásra, az együtt éneklésre,
- bátran énekelnek egyénileg is,
- felismerik, megkülönböztetik a tárgyak, eszközök hangját,
- ismerik és használják a ritmushangszereket /triangulum, cintányér, ritmusbot, csörgő /,
- tisztán énekelnek vissza egy-egy motívumot, csoportosan és egyénileg is,
- felismerik a halk-hangos közti különbségeket, tevékenységekhez is kötik azokat,
- felismerik a dallamokat dúdolásról, hangszerről, tudnak dallammotívumot elbújtatni látott vagy hallott jelre,
- az egyenletes lüktetést megkülönböztetik a dalok ritmusától,
- ritmusmotívumokat visszatapsolnak, - az egyszerű tánclépéseket elsajátítják.

Pedagógiai eljárások:

- legyen modell a gyermekek számára, a zene szeretete hassa át egész egyéniségét,
- keltse fel a gyermekek zenei érdeklődését, formálja, csiszolja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat,
- szerettesse meg a gyerekekkel az énekes játékokat
- szoktassa a gyermekeket a tiszta egyöntetű énekléshez,
- törekedjen arra, hogy a zenei élmények által formálódjon, alakuljon esztétikai érdeklődésük,
- foglalkozásait hassa át a humor, a derű, a jó hangulat.

7.4 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Óvodánkban a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka a gyermekek önkifejezésének és érzelmfeldolgozásának központi eszközei. Ezek a tevékenységek segítségével a gyermekek belső élményei, fantáziavilága és világképe színesen, sokoldalúan és egyénileg jelenik meg.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka az egész nap folyamán biztosított tevékenység.

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a

gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít.

Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

5. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival,
- teremtsen meg azokat a nyugodt feltételeket, melyek lehetővé teszik a gyermekek képi, plasztikai ábrázoló és konstruáló képességének fejlődését,
- keltse fel a gyermekekben az ábrázolás anyagaival és eszközeivel való tevékenységi vágyát,
- biztosítsa a gyermekek számára a megfelelő helyet ahhoz, hogy a nap bármely szakában az eszközök rendelkezésükre álljanak,
- ismertesse meg a gyermekekkel a különböző technikai fogásokat, eljárásokat,
- juttassa minél több sikerélményhez a gyermekeket,
- alakítsa ki a gyermekekben az igényt az esztétikus környezetre,

- láttassa meg a természetben levő szépségeket,
- ismertesse meg a gyermekekkel a népi kismesterségeket, azok technikáit,
- kezelje értéként a gyermekek alkotásait,
- egyéni ötletadással, foglalkozással próbálja felzárkóztatni az ingerszegény környezetből kikerült gyermekeket, nyújtson számukra minél több sikerélményt, ezzel serkentse, ösztönözze őket a további munkára,
- gyűjtse és időszakonként tekintse át, elemezze a gyermekmunkákat, a gyermekek ábrázolásbeli fejlődésének és a további feladatoknak megállapítása céljából.
- mondatalkotási készség fejlesztése: a gyermekek által elképzelt és megörökített munkán keresztül,
- érzelmi ráhangolódás segítése mondókával, mesével, zenével,
- pozitív énkép formálása a kompetencia határok megtapasztalása az alkotás, a díszítés örömeinek átélésével.

Gyermeki tevékenységek:

Képalakítás:

- képeket készít festéssel, rajzolással, ragasztással, karcolással, nyomattal, textillel,
- rajzol különböző rajzeszközökkel /ceruza, zsírkréta, pasztell, kréta /,
- ismerkedik a környezet színeivel, /virágok, őszi-tavaszi levelek, fák, virágok, égbolt /,
- különböző formájú, színű és változatos anyagú papírra fest, rajzol, ragaszt,
- ismerkedik a papír tulajdonságaival,
- fest ujjal, ecsettel, tussal, diófapáccal,
- színeket kever ki festékekkel, melynek során különböző színárnyalatokkal gazdagodik alkotásuk,
- egy-egy képi elemet társít egymáshoz. A képalakítás során téri viszonyokat jelez /fent-lent, sorban, egymás mellett /, kiemeli a szereplők egymáshoz való térbeni viszonyát,
- egyénileg választott színekkel dolgozik, melyet meghatároznak érzelmi élményei,
- ismerkedik a képzőművészeti anyanyelvvel: pl. batikolás,
- különböző cselekményes eseményeket jelenít meg,
- vékonyabb - vastagabb vonalakat húz a számára fontos részek kiemelésére,

- a képalakítás során elsajátítja a tépés és applikálás technikáját, színes papírlapok, fonalak, különböző textíliák segítségével.

Plasztikai munkák:

- könnyen megmunkálható, képlékeny anyagokat használ /homok, gyurma, agyag papír, fonal /,
- tapasztalatokat szerez az egyes anyagok tulajdonságairól /milyen nyomot hagy, mennyire alakítható /,
- próbálkozik formázással: gyúr, sodor, gömbölyít, gyűröget, tép, karcol,
- természeti tárgyakat gyűjt a séták, kirándulások során: terméseket, magvakat, leveleket, ágakat, kavicsokat,
- az általa gyűjtött terméseket felhasználja, egyszerű tárgyakat készít saját fantáziája alapján: bábokat, láncokat, bababútorokat,
- tapasztalatokat szerez az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságairól: mit lehet tépni, mit vágni, valamint a felületük milyenségéről,
- különböző tulajdonságú anyagokat társítanak egymáshoz, melyet felhasználnak díszletekhez, mesékhez, szerepjátékhoz, bábozáshoz,
- népi kismesterségekkel ismerkedik: szövéssel, fonással, csomózással, mézeskalácssütéssel.

Építés:

- különböző tárgyakat, játékokat rak össze vagy egymás mellé tetszés szerint,
- kisebb - nagyobb térbeli alakzatokat épít, kuckósít,
- az évszaknak megfelelően télen hó barlangot, nyáron homokvárat, sátrat épít,
- az építéshez felhasznál különböző dobozokat, ágakat, kavicsokat, melyek könnyen alakíthatók, mobilizálhatók és újra felhasználhatók,
- a konstruálás során figyelembe veszi a tárgyak egymáshoz való méretét, egyensúlyi viszonyait, arányait, a vízszintes, a függőleges és ferde irányokat.

Műalkotásokkal ismerkedés:

- képzőművészeti albumokat, reprodukciókat nézeget, az érdeklődésének megfelelően,
- kiállításokon, kézműves műhelyekben találkozik művészeti alkotásokkal,

- megfigyeli a környezetükben található esztétikus jelenségeket /tájat, növényeket, műalkotásokat, szobrokat, épületeket /, természetes anyagokat-textilt, bőrt.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, téralakításban. Sokféle tapasztalattal rendelkeznek változatos alakú, zárt és nyitott terek elkerítésében, lefedésében, az építmények egyensúlyának megteremtésében.
- Tevékenyen részt vesznek, az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében, az alapvető térviszonylatok segítségével. Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat.
- Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák (pl.: haj, ruha, díszítés), próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a
- megismert technikákat (pl.: papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, összeszerelés, varrás, kötözés). Önállóan díszítenek tárgyakat.
- Kezdenek érdeklődni az érdekes, szokatlan jelenségek iránt. Elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen részt vesznek annak szépítésében.
- Késztetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják.

Pedagógiai eljárások:

- vegye figyelembe, hogy a foglalkozás formáját nem a gyermek életkora, hanem a fejlettségi szintje határozza meg,

- vegye figyelembe a gyermekek egymástól eltérő manuális képességeit, az eltérő élményanyagot,
- ösztönözze a gyermeket a saját élményeinek képi megjelenítésére,
- biztosítson lehetőséget és segítse elő a kiemelkedő képességű gyermekek tehetségének magasabb szintű kibontakoztatását.

7.5 MINDENNAPOS MOZGÁS

Óvodánkban a mindennapos mozgás a gyermekek alapvető szükséglete és természetes önkifejezési formája, amely testi-lelki fejlődésük szerves részét képezi. A rendszeresen, örömmel végzett testmozgás, különösen a közösségi élményt nyújtó tevékenységek, megalapozzák az egészséges életmódot és támogatják az optimális személyiségfejlődést.

Mozgásos tevékenységeink három fő formában szerveződnek az óvodai napirendben:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység

A mozgás spontán vagy szervezett formában mindennapos tevékenység.

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet mindennapján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékban ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges

izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képességek - fejlődésére.

4. A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, a zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc) amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Az óvodapedagógus feladatai:

- teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek segítik a gyermekek fejlődését, növelik teherbíró ellenálló és alkalmazkodó képességét,
- használja ki a tornaszoba és az udvar adta lehetőségeket, képességfejlesztő eszközöket: tornaszoba: bordásfal, mászókötel, Greiswald-fal, trambulín stb., udvar: mászóka, libikóka, kombinált mászóka, körlap hinta stb.,
- ismertesse meg a gyermekekkel testrészeit, fejlessze testsémájukat, térirányokat, oldaliságot, törekedve a fokozatosságra, az életkori sajátosságok figyelembe vételével,
- fejlessze az egyensúlyérzőkükét, a finommotorikát, a szem-láb, szem-kéz koordinációit,
- használtassa a kézi szereket /babzsák, tornaszalag, kisszőnyeg, labda, tornabot, ugráló kötel, karika, füles labda /,
- vegye figyelembe az egyéni képességeket, a mozgásban elmaradott gyermekeknek nyújtson támaszt, segítséget, egyéni törődést,
- törekedjen a tehetséggondozásra,

- a helyes testtartás és lábboltozat kialakítása érdekében rendszeresen iktasson be speciális gyakorlatokat,
- a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelően tervezze meg a mindennapos testnevelés és a testnevelési foglalkozás időtartamát, mennyiségét, feladatát,
- alakítsa ki az egészséges versenyszellemet a gyermekekben,
- használja ki az óvodán kívüli sporttevékenységeket: úszás, korcsolyázás, szánkózás.

Gyermekei tevékenységek:

- ismerkedik testrészeivel, az irányokkal, alkalmazza a gyakorlatban is,
- csúszik, mászik, kúszik talajon és tornaszereken egyaránt,
- megismerkedik a különböző labdajátékokkal, tornaszerekkel, szívesen használja azokat,
- egyensúlyérzéke fejlesztése érdekében szívesen használja az udvari és tornaszobai mászókákat, eszközöket,
- rendszeresen használja a kézi szereket, a finommotorika fejlesztéshez, - részt vesz az óvodán kívüli sporttevékenységeken.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek megszeretik és igénylik a rendszeres mozgást,
- növekszik teljesítőképességük, mozgásuk harmonikusabbá, összerendezettebbé, ügyesebbé válik,
- növekednek mozgástapasztalataik: az egyensúlyozásban, az ugrásban, függésben, különböző labdajátékokban, járásban, futásban.
- megértik az egyszerű utasításokat,
- fokozódik versenyszellemük, részt vesznek az óvodán kívüli sporttevékenységeken.

Pedagógiai eljárások:

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a rendszeres mozgáshoz szükséges helyet, időt és a megfelelő eszközt, felszerelést a gyermekek számára
- vegye figyelembe a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét az egyes eszközök és tevékenységek kiválasztásánál,

- tudatosan építsen a gyermekek természetes mozgáskedvére, mozgásigényére,
- mindenkor ügyeljen a gyermekek megfelelő terhelésére, szem előtt tartva a játékoságot,
- ügyeljen arra, hogy a testnevelés mindig örömforrás legyen a gyermekek számára.

7.6 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, KÖRNYEZETI, MATEMATIKAI TAPASZTALATSZERZÉS

A külső világ tevékeny megismertetése az óvodapedagógusok feladata spontán és szervezett formában. Óvodánk nevelési gyakorlatában kiemelt szerepet kap a gyermekek természetes kíváncsiságára épülő, élményszerű tapasztalatszerzés. Fontos a gyermek- felnőtt környezettudatos szemlélete: Kéz- fej- szív kiművelése, azaz megismerem- megszeretem- védem.

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

4. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Az óvodapedagógus feladatai

- vegye figyelembe a helyi környezet adottságait, a gyermekek természeti és társadalmi környezetére vonatkozó meglevő ismereteit,
- adjon lehetőséget minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére,
- folyamatosan figyeltesse a természeti jelenségeket, növények fejlődését, évszakok váltakozásait,
- szervezzon kirándulásokat a természetbe a szülők bevonásával együtt,
- lehetőség szerint figyeltesse meg élőhelyein a növényeket és az állatokat,
- tegye lehetővé a gyermekek számára a növény és állatgondozást, alakítson ki élőszarkot a csoportszobában,
- mutasson példát a gyermekeknek a természet szeretetébenvédelmében,
- szervezze meg az udvar rendben tartását, gondozását, takarítását, a munkába vonja be a gyermekeket is,
- biztosítsa a gyermekek számára a nekik megfelelő kerti eszközöket, szerszámokat,
- szervezze meg a: Madarak és fák, Víz Világnapját, valamint a Föld napja megünneplését, közösen ültessenek fát,
- tegye lehetővé a szülők segítségével a szelektív hulladékgyűjtést,
- alakítsa ki a gyermekekben azt az igényt, hogy szeressék a természetet, élvezzék annak illatát, minden bokrárt, fáját gondozzák, ápolják a növényeket ill. állatokat.
- biztosítsa a matematikai neveléshez és fejlődéshez szükséges optimális feltételeket,
- teremtsen kedvező feltételeket, helyzeteket a tapasztalatszerzéshez, élmények gyűjtéséhez,
- a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére építsen,
- fejlessze probléma látásukat, megoldó képességüket,
- fejlessze érzékelés – észlelés - megfigyelés során a tapasztalásukat,
- fejlessze emlékezetüket mozgásos, cselekvéses, képi és verbális úton,
- gyakoroltatással fejlessze: megértésüket – azonosítás - megkülönböztetés, összefüggéseket,
- fejlessze konstruáló képességüket,
- fejlessze ítéliképességüket, különböző állítások igaz és hamis összefüggéseinek, felismertetésével,

- teremtsen olyan helyzeteket, amikor a gyermekeket gondolkodásra és
- problémamegoldásra serkenti, és a nap folyamán adódó lehetőségeket is használja ki.
- a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- a környezet iránti pozitív érzelmek, környezettudatos magatartás, egészséges életvitel megalapozása, formálása családok bevonásával.
- fontos az óvónő személyisége, a természethez való viszonyulása, példamutatása, „modell” szerepe. (Hiteles-e, azonosulni tud-e a feladatokkal?)
- Biztonságos és kulturált közlekedésre nevelés, preventív szempontok figyelembe vételével / játékos közlekedési vetélkedő, előadás szervezése a gyerekek és a szülők számára.
- A rendőrséggel való együttműködés során bemutatók tartása/ családok délutánja.
- Balesetmentes, másoknak is példát mutató közlekedési kultúra elsajátításának biztosítása/ több programmal, eszközbeszerzéssel.
- Levegő védelme, egészségtudatos, mozgásos életvitel megalapozása.

Gyermei tevékenységek:

- megismerkedik szűkebb és tágabb környezetével, közben gyakorolja a csoportos közlekedést, a közlekedési szabályokat, magatartási normákra tesz szert,
- tapasztalatokat gyűjt az élővilágról és az élettelen dolgokról,
- segít az élősarok gondozásában, eteti az óvodát látogató madarakat,
- gyümölcs és zöldségnapon a saláta, a savanyúság, kompót készítésében aktívan vesz részt,
- ismerkedik a környéken megtalálható állatok sajátosságaival,
- részt vesz a gyűjtőmunkában /magvak, termések, érdekes kövek stb. /,
- igényli környezete rendjét, részt vesz a kerti munkákban /rőzsét gyűjt, gyomlál, gereblyézik, stb. /,
- szívesen részt vesz a környék munkahelyeinek, kulturális intézményeinek meglátogatásában /Pékség, Tűzoltóság, Kertészet, Posta, Könyvtár, Múzeum /,
- szívesen vesz részt kisebb-nagyobb kirándulásokon.
- összehasonlítja tárgyakat, személyeket, halmazokat szabadon és egyegy kiemelt tulajdonság szerint,
- szétválogat: tárgyakat, személyeket, halmazokat saját vagy megadott szempont szerint,

- sorba rendez: tárgyakat, személyeket, halmazokat, mennyiségi tulajdonságok vagy felismert szabály szerint,
- megfogalmaz egyszerű megállapításokat, a változásokat, felismeri megnevezi,
- összemér mennyiségeket, tárgyakat, hosszúságuk, tömegük, úrtartalmuk szerint,
- számlál 10-es számkörben, párosít, érzékeli a több-kevesebbugyanannyi fogalmát,
- épít szabadon, vagy lemásol, vagy feltételek megadásával,
- tájékozódik síkban és térben, érti és megkülönbözteti azokat,
- megismeri és megnevezi az egyszerűbb geometriai formákat,
- ismeri a tükörkép fogalmát, szimmetrikus alakzatokat hoz létre, nyírással, tépéssel, hajtogatással, festéssel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ismerik lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását,
- ismerik és alkalmazzák az alapvető közlekedési szokásokat, szabályokat,
- ismerik és jellemző tulajdonságaik alapján megkülönböztetik a közlekedési eszközöket,
- ismerik a napokat, napszakokat, hónapokat, különbséget tesznek az évszakok között, ismerik jellegzetességeiket,
- ismerik és használják a gyűjtőfogalmakat / állat, növény /
- szeretik és óvják a természetet, oltalmazzák környezetük állatait, szívesen gondozzák azokat,
- szívesen tevékenykedik a kirándulások előkészítésénél, kutatja, gyűjti a terméseket, magvakat, virágokat.
- képesek arra, hogy az óvónő kérdéseit megértik,
- szabadon elmondják gondolataikat a problémákról, egyes állítások igazát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket
- szívesen vállalkoznak a felvetett vagy felismert problémák megoldására
- képesek megadott tulajdonságok alapján sorba rendezni, válogatni, kiegészíteni,
- mások megállapításait megítélik, megvitatják, véleményüket szóban is kifejezik,
- értik és helyesen használják az összehasonlítást kifejező szavakat /hosszabb-rövidebb, több-kevesebb /,

- ismerik a hosszúságmérés alapvető kifejezéseit, részt vesznek más mennyiségek összemérésében is,
- 10-es számkörben biztonságosan számolnak, párosítanak, használják a több, kevesebb, ugyanannyi kifejezéseket,
- képesek térbeli és síkbeli alakzatok szétválogatására, egyes tulajdonságokat megnevezni,
- értik és követni tudják az irányokat, használják a névutókat,
- szívesen használják játékidőben a különböző matematikai játékokat
/logikai játék, számkártya, dominó, stb. /

Pedagógiai eljárások:

Az óvodapedagógus

- biztosítson élményt nyújtó körülményeket a tapasztalatszerzéshez és lehető legnagyobb teret a gyermekek spontán megnyilvánulásainak,
- törekedjen arra, hogy a tapasztalatszerzés minél sokoldalúbb legyen,
- ösztönözze a gyermekeket a természet szeretetére, védelmére, szépségeinek észrevételére,
- mélyítse el a szülőföldhöz való kötődést.
- törekedjen arra, hogy a gyermekek mindenkor szívesen vegyenek részt matematikai játékokon, foglalkozásokon,
- buzdítsa őket véleményük elmondására, merjenek kérdezni, vitatkozni,
- mindenkor vegye figyelembe a másságot, az egyéni fejlettséget, juttassa minél több sikerélményhez a gyermekeket,
- a gyengébb képességű gyermekekkel külön is foglalkozzon, de úgy, hogy ez véletlenül se legyen kötelező, vagy megterhelő a gyermek számára.

7.7 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Óvodánk szemlélete szerint a munka és a munka jellegű tevékenységek fontos szerepet töltenek be a gyermek személyiségének formálásában. Ezek a tevékenységek – bár játékosak és életkori sajátosságokhoz illeszkednek – valódi tapasztalatokat nyújtanak a felelősségvállalásról, a közösségi életről és az önállóságról.

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek munka jellegű tevékenysége: sajátosságai - örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;

- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;

- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka személyiségformáló szerepe

A gyermekek nálunk napi szinten végeznek olyan tevékenységeket, mint az önkiszolgálás (öltözködés, tisztálkodás), egymás és a felnőttek segítése, a naposi feladatok ellátása, vagy a környezet gondozása (pl. növények öntözése, udvarrendezés, állatok etetése). Ezek nemcsak praktikus ismereteket közvetítenek, hanem fejlesztik a gyermekek felelősségtudatát, céltudatosságát és együttműködési készségét.

A gyermeki munka sajátosságai

Az óvodánkban szervezett munka jellegű tevékenységek mindig örömteliek, szívesen végeztek. Célunk, hogy a gyermekek sikerélményekhez jussanak, miközben fejlődik önállóságuk, kitartásuk, és mások munkája iránti megbecsülésük. A közösen végzett tevékenységek erősítik a közösségi kapcsolatokat és a szabálytudatot is.

Az óvodapedagógus szerepe

Nevelőtestületünk tudatosan tervezi és szervezi meg a munkatevékenységeket úgy, hogy azok a gyermek életkori sajátosságaihoz illeszkedjenek. Az óvodapedagógusok példamutató módon, együttműködve vesznek részt ezekben a tevékenységekben, és a gyerekek fejlődését támogató, reális és megerősítő visszajelzéseket adnak. Igyekszünk minden gyermek számára megélhetővé

tenni, hogy a munka érték, és hogy egy közösség akkor tud jól működni, ha abban mindenki hozzáteszi a maga részét.

Az óvodapedagógus feladatai

- teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségét, ehhez biztosítsa a megfelelő helyet és eszközt,
- tanítsa meg és mutassa be az egyes munkafolyamatokat,
- alakítsa ki a munkakészséget és szokásokat,
- tartsa be a fokozatosságot /önkiszolgálás naposság /,
- vegye figyelembe a másságot, az egyéni sajátosságokat,
- biztosítson olyan munkát, melynek elvégzése nem okoz megterhelést a gyermekeknek,
- értékelje a munkát úgy, hogy az mindig ösztönző hatású legyen,
- hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy ők is becsüljék, tiszteljék a gyermek munkáját, ösztönözze őket az otthoni munkalehetőségek biztosítására,
- érje el az óvónő azt, hogy a munka a gyermekek számára örömforrás legyen,
- értékeljen, dicsérjen minden munkát csoportosan és egyénhez szólóan is.

Gyermekek tevékenységei:

naposi munka

- szívesen végzi társai kiszolgálását
- gyakorolja a helyes magatartásformákat, ügyel az esztétikus terítésre
- az eszközöket rendeltetésszerűen használja,
- kezdetben önként vállalja a naposságot, később betartja a sorrendet. alkalmi munkák:
- részt vesz a játékeszközök használati tárgyak elrakásában,
- felügyeli a csoportszoba mosdó, öltöző illetve az udvarrész rendjét,
- részt vesz a növény, illetve állatgondozásban,
- az udvari gereblyézést, kiskerti munkát önállóan és szívesen végzi.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- képesek az önálló munkavégzésre /teremrendezés, naposi- és udvari munka /,

- képesek a feladatmegosztásra társaik között,
- szívesen önként vállalják a nekik megfelelő munkát, becsülettel elvégzik azt,
- képesek a megkezdett munkafolyamat befejezésére,
- a sikeresen elvégzett munka örömet jelent számukra,
- a siker és a kudarc egyaránt serkentő számukra,
- szívesen vállalják a kisebbek gondozását vagy a kisebbekért végzett munkát,

Pedagógiai eljárások:

- a munka kiosztásánál mindenkor vegye figyelembe az egyéni sajátosságokat, a fokozatosságot,
- tegye lehetővé, hogy a nap bármely szakában legyen lehetősége a gyermeknek a munka jellegű tevékenységek elvégzésére,
- az egymásért a közösségért végzett tevékenységeken keresztül ösztönözze a társas kapcsolatok alakulását,
- a munka soha ne legyen a gyermek számára büntetés,
- az elvégzett munkát mindig pozitív töltésű értékelés kövesse.

7.8 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás; - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati probléma megoldás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok maguk döntenek el, hogy mikor milyen formában szervezik meg a gyermekek tevékenységeit, figyelembe véve a csoport fejlettségét, a tevékenységek tartalmát, a helyi adottságokat.

A tevékenységek szervezése a nevelési év során:

- Szeptember 1 – Május 31.

Az óvodapedagógus feladatai:

- fejlessze a gyermek értelmi képességét,
- elégítse ki a gyermek kíváncsiságát, megismerési vágyát,
- nyújtson lehetőséget arra, hogy a gyermekek megismerhessék a felfedezés, a kutatás örömét,
- igazodjon az egyénhez, biztosítson számukra megfelelő tevékenységeket,
- fejlessze a gyermekek önállóságát, kitartását, feladattudatát, szándékos figyelmét,
- fejlessze problémamegoldó képességüket,
- alakítsa ki a felelősség érzetét a gyermekekben,

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- kialakul szándékos figyelmük, képesek hosszabb ideig egy dologra koncentrálni,
- megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket képesek elvégezni,
- igényük van a feladatok sikeres elvégzésére,
- fejlődik problémamegoldó készségük,
- azonosulni tudnak az óvodapedagógus által meghatározott feladattal.
- a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.
- a szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

8. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Óvodánkban a gyermekek fejlődését nem sablonok alapján ítéljük meg, hanem figyelembe vesszük az egyéni utakat és tempókat. Tisztában vagyunk vele, hogy az iskolakezdésre való felkészülés sokrétű, ezért komplex módon támogatjuk a testi, lelki, szociális és értelmi érettség kialakulását.

Az óvoda a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajta eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

- A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A *kiemelt figyelmet igénylő gyermekek* iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az óvodapedagógus feladata a gyermek iskolára való alkalmassá tételében:

- Munkájuk során tudatosodjék bennük, hogy ez a feladat folyamat jellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét.
- A gyermek adottságainak, képességeinek, készségeinek figyelembevételével tervezzék meg a gyerekek fejlesztési programját!
- Vegyék figyelembe a gyerekek érési folyamatait!
- Az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyerekeket megismerve oldják meg a 3–7 éves életszakasz feladatait úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt!
- Ne feledkezzenek meg a fejlesztés során a gyerek elemi pszichikus szükségletének kielégítéséről, a játékról! A játékba integrálják be a nevelés többi eszközét is!
- Mielőtt az iskolai látogatásra sor kerülne, az óvodapedagógusok látogassanak el az iskolába, és hospitáljanak több órán, hogy az óvodai tevékenységi formákhoz leginkább hasonlót tudják bemutatni óvodásaik számára.
- Készítsék elő a gyerekeket az iskolai látogatásra!
- Látogassanak el közösen egy iskolába, egy órára!
- Felelősségteljesen, szakmailag kompetens módon döntsenek az egyes gyerek iskolára való alkalmassága felől!
- Adjanak meg minden információs segítséget a szülők számára, amennyiben úgy érzik, hogy bizonytalanok gyermekük iskolára való alkalmassága felől!
- Látogassák meg a gyerekeket az iskolában!
- Tapasztalataik alapján értékeljék ki saját elvárásaikat az iskolával szemben!
- Kezdeményezzenek kölcsönös hospitálási lehetőséget!
- A kölcsönösség formai elemei váljanak tartalmivá!

9.A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Intézményünk elkötelezett abban, hogy:

- az egyenlő bánásmód elve teljes körűen érvényesüljön,
- az intézményen belül a szegregációmentességet biztosítsa,
- az intézmény szolgáltatásaihoz egyenlően minden gyermek hozzáférjen,
- intézményünkben érvényesüljön a diszkriminációmentesség,
- megvalósítsa az inkluzív nevelést,
- a minőségi neveléshez való hozzáférés mindenki számára biztosított.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:

osajátos nevelési igényű gyermek,

o-beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,

o-kiemelten tehetséges gyermek

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Az együttnevelés feltételeinek megóvása és gyakorlatának minél szélesebb körű elterjesztése kiemelt jelentőséggel bír mind a hátrányos helyzetű, mind a sajátos nevelési igényű tanulók és a többi gyermek, tanuló vonatkozásában.

A partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel, a jelzőrendszerrel.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Szoros kapcsolatot építünk ki a Gyermekvédelmi szervezetekkel, családsegítővel, Gyermekjóléti Szolgálat, a védőnővel, Gyámhivatallal, az óvodapszichológussal, Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, Nevelési Tanácsadóval, szociális segítővel.

9.1 KÖLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a speciális nevelési-oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

9.2 SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az Alapító Okirat szerint fogadjuk a sajátos nevelési igényű gyermekeket, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján azon többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermek, aki mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi látássérült, hallássérült, enyhe fokban értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődéséhez az elfogadó, az eredményeket értékelő környezetet biztosítsák,
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat fejlesszék,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekedjenek,
- az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermeket támogassák,

- kompenzációs lehetőségek körét bővítésék a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciált fejlesztésével,
- rugalmas szervezeti kereteket alakítsanak ki a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához,
- a sérült gyermeket/gyermeket fogadják el úgy, hogy mindig az értéket keressék benne/bennük. A többi gyermeket is az elfogadásra, együttműködésre neveljék.
- annyi segítséget adjanak, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges,
- folyamatosan konzultáljanak, működjenek együtt a speciális szakemberekkel,
- készítsenek egyéni fejlesztési tervet a szakemberek útmutatása alapján,
- a pedagógiai munkát segítő alkalmazottakat és a szülőket megfelelően érzékenyítsék és tájékoztassák a sajátos nevelési igényű gyermek befogadásáról,
- működjenek együtt a sérült gyermek családjával.

9.3 BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

9.4 KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEK

A kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A képesség és a tevékenység mély és genetikusan kapcsolatos áll egymással. Csak tevékenységekre alapozott nevelésnek lehet esélye a sikeres képességfejlesztésre. A képességek csak tevékenységekben fejlődhetnek ki és nyilvánulhatnak meg. A fejlesztés alapelvei:

- folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.
- Folyamatos megfigyelés útján alkotunk tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekszünk a képességek fejlesztésére. – Készítünk egyénre szabott tervet a kiemelkedő képességű gyermekekre. - A gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez viszonyítva fejlesztjük
- Keresünk és kínálunk lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.
- Megfelelő tárgyi feltételeket biztosítunk a tehetség kibontakoztatásához.
- Felhívjuk a szülő figyelmét a gyermek kiemelkedő képességére.

10. A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE

A családok növekvő méretű szociális veszélyeztetettsége és az egzisztenciális gondok következtében kialakult családfunkció zavarai hátrányosan befolyásolják a kisgyermek érzelmi és testi fejlődését. A hátrányos helyzet nem csak a szegénységre, hanem pl. a gyermekeknek a szülői szeretettől való megfosztottságára is utal. A magatartási problémák egy részében a gyökerek a család érzelmi – nevelési körülményeiben keresendők.

A hátrányos helyzet a szociokulturális hátrányt, az ingerszegény környezetet, az érzelmi labilitást és az elhanyagoló bánásmódot is magában foglalja.

A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kapcsolódása:

- a hátrányos helyzetben a szociális tartalom a hangsúlyos;
- a veszélyeztetett helyzetben a pszichés tartalom a súlyosabb; – nem törvényszerű, hogy a hátrányos helyzet veszélyeztetettségig fajuljon;
- a veszélyeztetettség minden esetben magában foglalja a hátrányos helyzetet.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések – a pedagógus feladatai

- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekek esetében szorgalmazzuk, hogy rendszeresen járjanak óvodába, így napi étkezésük, gondozásuk biztosítottá válik.
- Kiemelten gondot fordítunk egyéni fejlesztésükre, segítve óvodai beilleszkedésüket, szociális fejlődésüket.
- Sajnos egyre több kisgyermek válik „válási árvává”. A szülők különválása testileg-lelkileg megviseli őket, legtöbbször bizonyos területen visszafejlődnek,

magatartászavarral vagy szorongással küszködnek. Biztosítjuk számukra a nyugodt, türelmes, szeretetteljes légkört, az óvodapedagógus pedig fokozottabban alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.

- Az óvodapedagógusok az óvodában végzett gyermekvédelmi munkával, a fejlesztő tevékenységgel kívánják segíteni a gyermekek minél harmonikusabb fejlődését.
- Az okok felderítéséhez az otthon, a családi háttér ismerete is szükséges. (Családlátogatás.)
- A különböző kulturális színvonalú szülőket is partnernek tekintjük, a „segítő kapcsolat” elvei alapján közelítünk feléjük.
- Partnerkapcsolat kialakításával, toleranciával, empátikus magatartással növeljük a kommunikációs teret a szülőkkel.
- Megpróbáljuk megnyerni a kisgyermeket az együttműködés érdekében.
- Személyes kapcsolatban, a gyermekhez igazított feladattal növeljük a kitartását.
- A kisgyermek leválási nehézségét megértéssel fogadjuk.
- A kisgyermek beilleszkedését fokozottan készítjük elő.
- A gyermek a felénk irányuló kötődése érdekében még nyitottabbá válik.
- Az „egy személyhez kötődést” is sikernek könyveljük el.
- Élünk azokkal a helyzetekkel, amelyek megadják annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek szabályokat alkothasson, és pozitívan értékeljük, ha a kisgyermek betartja az önmaga által felállított szabályokat.
- Tevékenységeink az esélyegyenlőség elvének érvényesítését szolgálják.
- Enyhítjük, a társadalmi különbségek mechanikus leképeződését, átörökítését.
- Fejlesztjük saját nevelés-módszertani kultúránkat.
- A gyermek és a szülő méltóságának tiszteletben tartására törekszünk.
- Célunk a családtagok elfogadása, és feléjük szakmai alázattal való közeledés.
- Fontos a figyelmes, tiszteletteljes, szakmailag kifogástalan színvonalú segítség, a gyermek érdekeinek szem előtt tartása.
- A szülői problémák jelzését figyelembe vesszük (Az a szülő, aki érzi a megértő, segítő hozzáállást, bátrabban jelzi problémáit.)
- A gyermek megismerése során figyelmünk kiterjed arra, hogy a kisgyermek mely ingereket, milyen módon és milyen mértékben képes felfogni.

- Az egyes gyermekhez igazítjuk a neki adekvát ingerkörnyezetet.
- Nyomon követjük a kialakított ingerkörnyezet gyermekre gyakorolt hatását.
- Amennyiben szükségét érezzük és indokoltnak látjuk, átalakítjuk a gyermeket körülvevő ingerkörnyezetet.
- Kialakítjuk a gyermek számára legmegfelelőbb, legeredményesebb, egyéni és életkori sajátosságaihoz illeszkedő kulcsingereket.
- Megismertetjük a kisgyermeket a természetes környezet csodáival.
- Megalapozzuk a kisgyermek környezettudatos viselkedését.
- Elősegítjük a kisgyermek teljes személyiségének fejlődését.
- Elfogadó, barátságos ingerkörnyezetet biztosítunk a kisgyermek genetikusan programozott érésének érvényesüléséhez.
- Változatos helyeket biztosítunk a kisgyermek számára, hogy ugyanazt a tapasztalatot, ismeretet többféle helyzetben, módon, formában, színben, helyen szerezhesse meg.
- Személyes helyek biztosítását tesszük lehetővé a gyermekek számára, amelyeket kizárólag a sajátjuknak érezhetnek.
- Ez biztosítja számukra az egyediséget, és megengedi, hogy kifejezzék identitásukat, hogy személyessé tegyék az óvodájukat.
- A teljes óvodai közösséget, mint pedagógiai környezetet gazdag ingerközpontnak tekinti.
- Saját nevelés-módszertani kultúráját fejleszti.
- Az inger gazdag környezetben felnövő, de érzelmileg elhanyagolt kisgyermek fejlődésének károsodása sokkal nagyobb mértékű, mint az ingerszegény, de jó emocionális környezetben nevelkedő gyermekeké.

Migráns gyermekek (ha óvodánkba íratják) befogadása óvodánkba

Feladataink:

- Lehetőség szerint, a gyermek abba a csoportba kerüljön, ahol nyelveket beszélő óvodapedagógus dolgozik.
- A gyermek-család megismerése (kapcsolatfelvétel, családlátogatás, Gyermektükör, fogadóóra, beszoktatás).
- A gyermek összehangolt fejlesztését egyéni szükségleteihez igazítjuk (segítő együttműködés, szülők és az óvoda dolgozóinak pozitív viszonya).

- Az érintett és a többségi szülők pozitív, együttműködő, előítélet nélküli, segítőkész viszonyának kialakítása.
- A kognitív kompetenciák fejlesztése.
- Migrációs traumák hatásainak kezelése.
- Az én tudat, a jövőkép gondozása, gondolva az érzelmi az értelmi nevelés fejlesztésére.

11. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok ismerjék az óvodai esélyegyenlőségi intézkedési tervet és kövessék a benne foglaltakat. Elősegítjük, hogy megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a intézkedési terv végrehajtásához. Szem előtt tartjuk, hogy óvodapedagógusaink ismerjék az ide vonatkozó jogi előírásokat, és biztosítsák a diszkrimináció mentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

Megismerjük, és bővítjük tudásunkat az olyan helyzetekkel kapcsolatban, melyek azonnali beavatkozást igényelnek

Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a „HH”, és a „HHH” gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon kövessük.

Az óvoda igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- A kötelező felvételt biztosító óvoda – ha a gyermek betöltötte a harmadik életévét – nem tagadhatja meg a gyermek felvételét, aki a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapján jogosult a gyermek napközbeni ellátásának az igénybevételére, illetve akinek a felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.

- Feladatává teszi a gyermekek mindennekfelett álló érdekeinek érvényesítését és az érvényesülés ellenőrzését.

- Felel a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért. Az esetek függvényében a következő intézmények ügyintézőivel, dolgozóival tartjuk a kapcsolatot: - Vas Vármegyei Kormányhivatal, Járási Hivatal Gyámügyi Osztály - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat - Védőnői hálózat, gyermekorvos, rendőrség
A kapcsolattartás szóban és írásban (betartva az iratkezelés, valamint a személyiségi jogokra vonatkozó szabályokat) történik.

A Gyermekvédelmi felelős az óvónőkkel együttműködve végzi munkáját. Minden nevelési év elején felméri, kik a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek, illetve a nagycsaládosok számát egy - egy csoportban.

Családlátogatásokon, fogadóórákon, esetenként kérdőíveken tájékozódunk a családok helyzetéről. Figyelemmel kísérjük a gyermekek napi életét (gondozottság, viselkedési változások, jár-e rendszeresen óvodába....stb.), utána járunk, ha problémát találunk.

Felvesszük a kapcsolatot a megfelelő intézményekkel: Gyermekjóléti Szolgálat, orvos, védőnő). Munkatársaikkal kapcsolatot tartunk a jelzőrendszeren keresztül, segítségüket kérjük, ha szükséges, esetmegbeszélést tartunk, valamint megbeszéljük tapasztalatainkat.

A Gyermekvédelmi felelős havonta fogadó órát tart, ahol lehetőség van az esetleges bizalmasabb közlésekre a szülők részéről.

Célunk, hogy minden rászoruló kisgyermek megkapja azt a segítséget, törődést, amely a többi gyermek számára természetes.

11.1 AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGVALÓSÍTÁSA

Óvodánkban kiemelten kezeljük a gyermekek esélyegyenlőségének megvalósítását. Az egyenlő hozzáférést befogadó, biztonságot adó légkör megteremtésével igyekszünk minden gyermek számára elérhetővé tenni. Nevelőmunkánk során olyan hátránykompenzáló módszerek, eljárások alkalmazására törekszünk amelyekkel a gyermekek nevelése, fejlesztése eredményesebbé tehető.

Céljaink:

- a szegregációmentesség biztosítása, az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése,
- az esélyteremtést támogató lépések megtétele az óvodai élet minden területén,
- a HH és a HHH, BTMN-es gyermekek hátrányainak kompenzálása
- az SNI gyermekek integrált nevelésének, fejlesztésének biztosítása,
- a gyermekek kompetenciájának fejlesztése a tevékenységekben megvalósuló tanulás során
- együttműködés a szülőkkel, a szakmai, és a társadalmi környezettel.

A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása csak az óvodapedagógusok, a szülők, a szakmai szolgáltatók, a védőnői szolgálat, a gyermekvédelmi intézmények és a kisebbségi önkormányzat összehangolt tevékenységével érhető el eredményesen.

A rászoruló gyermekek esetében csoporton kívül, fejlesztőcsoport keretében, végzünk felzárkóztatást, fejlesztést. A tehetséges hátrányos helyzetű gyermekeknek biztosítjuk a tehetséggondozó programokban való részvételt.

Az SNI gyermekek fejlesztésére minden esetben egyéni fejlesztési tervet dolgoznak ki, a velük foglalkozó gyógypedagógusok a Szakértői Bizottság diagnózisában megfogalmazott korrekciós javaslatok alapján. A csoportok óvodapedagógusai a gyógypedagógusokkal folyamatosan konzultálnak.

A fejlesztő óvodapedagógusok, a logopédus a BTMN-es gyermekek esetében a Szakértői Bizottság véleményét figyelembe véve közösen segítik a szükséges képességek fejlesztését. Integrált óvodai nevelésük a rehabilitációs foglalkoztatás mellett a csoport óvodapedagógusainak fokozott odafigyelésével, egyéni bánásmóddal történik.

12. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEINK

A korszerű egészségfejlesztés elvei:

Óvodánk tevékenységrendszere és tárgyi környezete lehetővé teszi a gyermekek egészséges életmódra nevelését és környezettudatos magatartásuk alapozását, az egészséges életvitel igényének kialakítását.

Kiemelt figyelmet kapnak a gyermekeink saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyát erősítő területek, különösen a különböző szociális, kulturális esetlegesen nyelvi hátrányok ellensúlyozására irányuló törekvések.

Az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelés funkcióját minden gyermekkel kapcsolatosan egyedinek tekintjük.

Egészségnevelésünk során hangsúlyozott a testi egészség (gondozás, edzés, mozgásfejlesztés), a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, képességfejlesztés) és a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet segítése). Feladatunk a családok bevonása az egészséges életmód szokásainak alakításában.

Pedagógiai munkánk során kiemelt a fenntarthatóságra nevelés, az ökológiai szemléletmód alakítása, az élővilágnak és épített környezeti értékeinknek felfedeztetése, megismertetése és annak megóvására nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.

A természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex feladat, mely cselekedtető, felfedező jellegű játékos programok által valósul meg a napi gyakorlatban. Kiemelt hangsúlyt szentelünk, a terepen szervezett szakember, pedagógus által vezetett ismeretszerző tevékenységeknek, foglalkozásoknak.

Céljaink

- Az egészséges életmód, rekreáció (életmódkultúra) megalapozása.
- Mozgásos (speciális, sokmozgásos) tevékenységek megismertetése, megszerettetése.
- Pozitív személyiségjegyek kialakítása, szokás és normarendszer megalapozása: érzelmi-, erkölcsi-, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- Természet- és környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.
- Élményalapú foglalkozások által személetformálás megalapozása.
- A különbözőség tolerálása, elfogadtatása - inkluzív pedagógiai szemlélet erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködési képességének fejlesztése, integrált nevelése.

Feladataink:

- Az egészséges életmód korszerű értelmezésével a gyermekek testi- lelki - értelmi képességeinek fejlesztése. A fejlesztéshez esztétikus, rendezett, balesetmentes és célirányos környezet kialakítása, amely a gyermek számára impulzusokat ad a tevékenykedésre.
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése.
- A gyermekek érdeklődésére, aktivizálására, egyéni sajátosságaira, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás: készség-, képességfejlesztés, attitűdalakítás.
- A környezeti- és művészeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.
- Az óvoda-iskola közötti átmenet könnyítése.

13. PEDAGÓGIAI MUNKA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ELLENŐRZÉSÉNEK RENDJE

Külső ellenőrzés-értékelés rendje

Fenntartónk kötelezettsége és joga, hogy értékelje a nevelési intézményünk Pedagógiai Programjában meghatározott feladatok végrehajtását, a pedagógiai-szakmai munkánk eredményességét.

Intézményünk igazgatója a pedagógiai munkáért való felelőssége körében szakmai ellenőrzést indíthat az intézményben végzett nevelő munkával kapcsolatosan, óvodapedagógusaink munkája színvonalának külső szakértővel történő értékelése céljából.

A köznevelési intézmény ellenőrzése lehet:

- pedagógiai-szakmai,
- törvényességi,
- hatósági.

Belső ellenőrzés-értékelés rendje

Az ellenőrzésre jogosultak felelősség- és hatásköre:

- óvoda igazgatója: az óvodában folyó valamennyi tevékenységet ellenőrizheti,
- óvoda igazgatóhelyettese: az által rögzített és rábízott feladatokat végzi el,
- munkaközösségvezetők: az adott nevelési területhez kapcsolódóan látják el a feladataikat, a munkaközösség munkatervében meghatározottak szerint.

Az óvoda igazgatója az évente ismétlődő, munkakörönkénti értékelésen - ellenőrzésen felül a Pedagógiai Program felülvizsgálatához, módosításához igazodva ellenőrzi mindenre kiterjedően, átfogóan az óvodapedagógusok minőségi pedagógiai-szakmai tevékenységét.

Az óvoda igazgató teljes körű ellenőrzése kiterjed az óvoda valamennyi dolgozójára

- az óvónő fejlesztő munkájára, nevelő munka hatékonyságára, a Pedagógiai Program és az éves munkaterv gyakorlati megvalósítására, színvonalára,
- gyermekkel való kapcsolatára,
- az azonos csoportban dolgozó óvónők együttműködésére,
- az óvónő-dajka - pedagógiaiasszisztens együttműködésére,
- a gyermekcsoport szokás-, szabály rendszerére,
- a gyermekcsoport fejlettségi szintjére,
- a gyermekek egyéni fejlettségi szintjére,
- az óvoda környezeti nevelésére,
- a neveléssel összefüggő adminisztrációs tevékenységre,
- a szülőkkel való kapcsolattartásra.

Ellenőrzési lehetőségei

- tervszerű, előre megbeszélte szempontok szerinti ellenőrzés,
- spontán, alkalmoszerű ellenőrzés.

13.1. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSE, ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Szűrések, mérések az óvodában

- A gyermekek későbbi tanulási nehézségeinek, zavarainak megelőzése céljából már az óvodában elkezdődnek a különböző szűrések.
- Szeptemberben elkezdődnek a logopédiai, gyógypedagógiai szűrések.
- A szűrés előtt szülői értekezletet tartunk. A szülők hozzájárulásával végzik el a vizsgálatot a szakemberek, majd annak lezajlása után beszámolnak nekik gyermekük teljesítményéről, s beleegyezésükkel kezdik csak el a szükséges fejlesztő vagy logopédiai segítségnyújtást.
- A nagycsoportos gyerekek körében szeptemberben több területre kiterjedő vizsgálatot végeznek a szakemberek.
- A szűrést minden esetben logopédus, fejlesztő pedagógus vagy a nevelési tanácsadó, a logopédiai szakszolgálat, illetve a pedagógiai szakszolgálat munkatársai végzik.
- Az iskolába lépés előtt a nevelési tanácsadó szakemberei iskolaérettségi vizsgálatot végeznek az óvodás gyermekek körében, ahol fizikai alkalmasságuk, szociális készségeik, képességeik megfelelő szintjét nézik meg.

Egyéni fejlődés dokumentálása:

- Minden gyerekről egyéni fejlődési naplót vezetünk. Évente két alkalommal értékeljük őket. Fel évente a szülőknek is megmutatjuk.
- Az óvodás gyermeket fejlődésének folyamatos megfigyelése által lehet csak megismerni.
- Az óvodában iskolai értelemben vett teljesítménymérést nem alkalmazunk!

Első lépés a gyermekek megismerése. Óvodába lépéskor a szülőtől tájékozódunk.

Anamnézist készítettünk a szülő hozzájárulásával. /Ez a továbbiakban is így fog működni. /

A gyermekek értékelését, fejlesztésük szükségességét megfigyelés után készítjük.

Közös konzultációra is lehetőség nyílik a gyermek szüleivel, az ellátásában részt vevő más szakemberekkel, például védőnővel, háziorvossal, családgondozóval, logopédussal, fejlesztő pedagógussal.

A szakértői véleményeken feltüntetett fejlesztési javaslatok figyelembevételével készítjük el a fejlesztési tervet és fejlesztjük a gyermeket.

Az SNI-s gyermekek fejlesztését a Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusa, logopédusa heti rendszerességgel, több alkalommal látja el. Logopédia szükségességét évi 2 alkalommal méri a logopédus.

A 3 éves korosztály (új belépők) beszédfejllettségét is felméri a logopédus, a szülők kikérdezésével, fejlettségi lap kitöltésével. Ha egy gyermeknél észleltük, hogy valamely területen elmarad korának megfelelő szinttől, kérjük a Szakszolgálat segítségét, (szűrővizsgálat)

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Óvodánk kapcsolatrendszere a gyermekek sokoldalú fejlődését szolgáló, tudatosan épített, bizalomra és együttműködésre alapozott viszonyokra épül. Célunk, hogy a gyermekek nevelését támogató környezet minden érintettje összhangban működjön, biztosítva ezzel a fejlődés folyamatosságát, érzelmi biztonságát és a közösségi élmények gazdag minőségét.

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család terem meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közösen tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek

be a gyermek életében. Különös hangsúlyt fektetünk az általános iskolákkal való együttműködésre, hogy az óvodából iskolába történő átmenet zökkenőmentes és gyermekközpontú legyen. Mindezek a kapcsolatok rugalmasan, a gyermekek és családok igényeihez igazodva működnek, óvodánk nyitott, együttműködő és kezdeményező szerepet vállal. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

3. Óvodánk – lehetőségeinkhez mérten – nyitott a Kárpát-medencei magyar nyelvű óvodákkal való szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére és közös projektek megvalósítására. Ezek az együttműködések hozzájárulnak a nemzeti összetartozás erősítéséhez, valamint gazdagítják nevelési gyakorlatunkat.

14.1 A SZÜLŐ ÉS PEDAGÓGUS KAPCSOLATA

- a család mindenkor elsődleges legyen a gyermeknevelésben,
- a szülők tisztelete a különbözőség elfogadása, tiszteletben tartása, a kölcsönös alkalmazkodás megvalósítása,
- a család kialakult szokás és szabályrendszerének elfogadása, tapintatosan jó irányba terelése,
- óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülői Szervezet látja el.

Az együttműködés formái:

- korszerű kapcsolattartási formái: személyes, telefonos értesítés, online
- családlátogatás: kölcsönös ismerkedés, tájékozódás a család nevelési elveiről, szokásairól, szükség esetén a gyermekvédelmi felelős bevonásával,
- folyamatos beszoktatás: megkönnyíteni a gyermek és szülő számára az ismerkedést, a beilleszkedést az új közösségbe,
- nyílt napok: a szülők betekintést nyerhetnek, és megismerhetik a csoport és benne saját gyermekük óvodai életét.
- fogadóórák: a Szülők igénye szerint, lehetőséget biztosítunk a problémák négy szemközt megbeszélésére, információk cseréjére,
- szülőértekezletek: lehetőséget ad az óvodát, csoportot, a gyermeket érintő legfontosabb feladatok, problémák megbeszélésére,

- közös programok, ünnepek, kirándulások: lehetőséget teremtenek az óvoda és a család közötti kapcsolat elmélyítésére.
- Játszó délelőtt: szülők, gyermekek, pedagógusok részvételével.
- Szülői klub szervezése szakemberek bevonásával.
- Margaréta bál: a szülők és az óvodai dolgozók közös bálja a család és óvoda közti jó kapcsolat elmélyítése érdekében.

Szülői jogok, gyakorlásuk módja:

- Lehetőséget biztosítunk a Pedagógiai programunk, Házi rendünk megismerésére.
- A gyermek fejlődéséről rendszeres tájékoztatást, a neveléshez tanácsokat, segítséget adunk. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk.
- Jogaikat a szülői közösségen keresztül is érvényesíthetik.

14.2 GYERMEK ÉS PEDAGÓGUS KAPCSOLATA

Gyermekek születésnapjának megünneplését minden csoport maga szervezi meg. Az ünnepeket az óvónők és társaik apróbb - saját készítésű - ajándékkal, valamint dallal, verssel köszöntik meg.

14.3 AZ ÓVODA KÜLSŐ KAPCSOLATA

14.3.1 KAPCSOLATTARTÁS A FENNTARTÓVAL:

Kapcsolattartás elve:

- segítse elő és támogassa a tárgyi és személyi feltételek biztosítását, legyen nyitott az óvoda egésze iránt.

Kapcsolattartásból adódó feladatok:

- az óvoda igazgatója tájékoztassa a fenntartót az óvoda aktuális eseményeiről, gondjairól,
- a fenntartó felelősséggel adjon tájékoztatást az aktuális változásokról, eseményekről,
- biztosítsa az óvoda mindenkor alapellátását.

14.3.2. TÁRSINTÉZMÉNYEKKEK VALÓ KAPCSOLAT:

Kapcsolattartás elvei:

- kölcsönös nyitottság, közös felelősség az érzelmi biztonság megteremtése, a gyermekek érdekében,
- a gyermekek folyamatos, kiegyensúlyozott, optimális fejlődésének biztosítása,
- kölcsönös érdeklődés, bizalom és tisztelet egymás nevelőmunkája iránt,
- korrekt, segítő szándékú, a gyermekek érdekét képviselő tájékoztatás.

Kapcsolattartásból adódó feladataink

Az óvoda és a bölcsőde

Intézményünk egy intézményegységet alkot a szomszédos bölcsődével.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalatcserék, továbbképzések, közös rendezvények.

Az óvoda és az iskola

A gyermek az óvodáskor végre az iskolásba lépéshez szükséges fejlettségi szintet eléri, alkalmassá válik az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Az iskolával igyekszünk olyan tartalmas kapcsolatot kialakítani, melyben ezt az átmeneti időszakot, a gyermekek zavartalan iskolakezdését megsegítjük.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről, értekezletek, továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel, közreműködés és a közvetlen partneri kapcsolatok megbeszélése, tervezése, értékelése.

14.3.3. KAPCSOLATTARTÁS EGYÉB INTÉZMÉNYEKKEK:

GAMESZ, MÁK, Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézménye Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága, POK Zalaegerszeg, TEGYESZ, CSÁO, Gyermejjóléti Szolgálat, Védőnői hálózat, AGORA Kulturális Központ intézményei, Bábszínház, Sportegyesületek.

Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézménye

Kapcsolatunk speciális, szakemberek segítenek a gyermekek vizsgálatában, a szülők tájékoztatásában, a fejlesztésben.

A kapcsolattartás formái:

- logopédiai ellátás
- iskolaérettségi vizsgálatok
- segítségnyújtás a gyermekek fejlesztésében
- nevelési tanácsadás
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése.

Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága

A gyermekek SNI státuszának megállapítása, a további teendők kijelölése.

A kapcsolattartás formái:

- felülvizsgálati kérelmek jelzése
- Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézménye által továbbküldött gyermekek vizsgálatát elvégzik, a szakértői véleményeket kiállítják, melyek alapján a szükséges intézkedéseket megtesszük.

Kapcsolattartás elvei

- segítse elő a fejlesztő feladatok sokoldalú megvalósítását,
- alakítson ki gyógypedagógus és az óvodapedagógus kölcsönös együttműködésen alapuló kapcsolatot.

Kapcsolattartásból adódó feladatok

- az egyéb intézmények feladata a programok előkészítése, intézményünk tájékoztatása, gyermekvédelemmel kapcsolatos tájékoztatások, konferenciák, továbbképzések szervezése stb.
- segítségnyújtás az intézmény zökkenőmentes gazdasági működésében.

Közművelődési intézmények: Múzeumok, Gyermekek Háza, Savaria Szimfonikus Zenekar, Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében – lehetőség szerint- az óvoda a külhoni magyar óvodákkal szakmai kapcsolatépítésre törekszik.

15. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI

Fontosnak tartjuk a hagyományok ápolását, ünnepek szervezését. A közös készülődés, tervezgetés örömteli élményt ad a gyermekeknek. Érzelmileg azonosulunk a hagyományokkal, ünnepekkel.

- Szüreti mulatság

Megismertetjük a gyermekekkel a szüreti munkafolyamatokat, saját maguk végezhetik ezeket / darálás, préselés /, a vidám szüreti hangulatot fokozza a néphagyományok felelevenítése /szüreti felvonulás, lovas kocsikázás, kürtöskalácssütés /.

- Márton nap

Hagyomány ápolása, lámpás felvonulás.

- Mikulás

Az óvónők közös műsor keretén belül bábelőadással ajándékozzák meg a gyerekeket a Mikulás közreműködésével.

- Adventi készülődés

Az adventi időszakban a meghittség, az összetartozás, a szeretet érzésének elmélyítése mellett, folyamatos a felkészülés az ünnepre.

A gyermekek ajándékokat készítenek szüleiknek, a hagyományok őrzése kapcsán mézeskalácsot sütnek, ünnepi dekorációt készítenek.

- Farsang

Tematikus jelleggel egy témában, projekt tevékenységként.

- Március 15.

A hazaszeretetre nevelés nemzeti jelképeink elkészítésével. Közös énekléssel, tánccal, hangszeres játékkal emeljük az ünnep hangulatát.

- Föld és Víz, valamint a Madarak és Fák Napja

A természet szeretetére, védelmére nevelés jegyében fa és virágültetés,

- Húsvét

Tavaszcélzás, a húsvéti népszokások ápolása.

- Anyák köszöntése

A szeretetre, megbecsülésre nevelés jegyében a gyermekek saját készítésű ajándékokkal köszöntik édesanyjukat.

- Nagycsoporthoz búcsúja az óvodánktól.

- Juniális

Tanévet lezáró vidám mulatság az óvoda udvarán. Szülők, gyermekek, óvodai dolgozók közös zenés, műsoros, sportos, játékos délutánja.

- Kirándulások

A gyermekek életkorának megfelelően hosszabb, rövidebb kirándulásokat szervezünk ősszel és tavasszal a szűkebb és tágabb környezet megismertetése céljából.

16. ALAPELLÁTÁSON KÍVÜLI EGYÉB SZOLGÁLTATÁSAINK

A szolgáltatásokat Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlési határozatának értelmében, a szülők és a gyerekek igényeinek megfelelően szervezzük. Óvodai szolgáltatásainkat a Házi-
rendünkkel összhangban, de a csoportok napirendjének alárendelve, rugalmasan, tervezzük meg.

Ezekről, a szolgáltatásokról a szülők a nevelési év első szülői értekezletén szóbeli tájékoztatást és írásos értesítőt kapnak, melynek során eldönthetik, hogy melyik szolgáltatást veszik igénybe gyermekeik számára.

Térítésmentes szolgáltatások:

- a logopédus minden gyermekre kiterjedő szűrővizsgálata, a beszédhibák fejlesztése,
- hitoktatás,
- a fejlesztő pedagógusok és gyógypedagógusok által végzett tevékenységek az egész óvodára kiterjedően.
- úszásoktatás – tanköteles gyermekek számára

Térítéses szolgáltatások:

- játékos angol és német nyelvi foglalkozások
- jégkorcsolya oktatás
- úszásoktatás,
- gyermektánc,
- zeneovi,
- időszakos gyermekfelügyelet,

17. PROGRAMUNK NYILVÁNOSSÁGA

Pedagógiai Programunkat nyilvánosságra kell hozni, melyet minden nevelési év első szülői értekezletén az új gyermekek szüleinek az igazgató, és a már óvodába járó gyermekek szülei részére a csoport óvodapedagógusai adnak felelevenítő tájékoztatást.

Ez a dokumentum megtalálható az igazgatói irodában, kivonatos formában pedig minden csoportban a szülők, érdeklődők rendelkezésére áll.

18. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

1. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja.
2. A Helyi Óvodai Nevelési Program, melynek alapján folyik az óvodában a nevelő, oktató munka.
3. Az óvoda pedagógiai működési terve (SZMSZ). Az óvoda szakmai működési dokumentuma, részletezi éves viszonylatban a feladatokat.
4. Csoportnapló
5. Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma.

Az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése és írásban rögzítése. Személyi dosszié, amely tartalmazza: a gyermek anamnézisé, fejlettségi szintfelmérést minden tanévkezdéskor, egyéni fejlesztés programját, mérési eredményeket, az óvónők folyamatos megfigyeléseit, az orvos, védőnő, logopédus észrevételeit, valamint a családdal való kapcsolattartást.

19. A PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK ÉS VIZSGÁLATÁNAK RENDSZERE

A Pedagógiai Programunk beválását az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával összhangban vizsgáljuk.

A program vizsgálata, értékelése kiterjed:

- dokumentum vizsgálatára,
- a használhatóság eredményességére,
- a hatályos törvényi előírásokra,

- dokumentum felépítésére, tartalmára, belső logikájára,
- a kiválasztott értékeink bevalására,
- a nevelőmunkához kapcsolódó dokumentumokra,
- a gyermekvédelmi feladatok megvalósulására, a gyermeki jogok érvényesülésére

Vizsgáljuk a program:

- használhatóságát a mindennapi nevelő munkában,
- hatását a gyermekekre,
- a tervezett nevelő-fejlesztő tartalmakra,
- a program eredményességére a szocializáció terén, a kommunikációban,
- tapasztalatszerzésre irányuló játékos lehetőségeit,
- hatását a nevelőtestületre, az egyes kollégák vele való azonosulását,
- befolyását az óvónők munkakedvére, pedagógiai munkájára,
- hatását a szülőkre és a családok igényeire,
- hatását a környezetre, és az óvodakép kialakítására.

Programunk eredményességének mutatója az, hogy óvodapedagógusaink magukénak érzik, és napi szinten alkalmazzák a benne foglaltakat.

A program ellenőrzésében, értékelésében az óvodaigazgató irányításával valamennyi óvónő részt vesz.

A szakmai dokumentumok ellenőrzésében a munkaközösség vezetők meghatározott szempontok szerint - a sajátosságok kiemelésével - aktívan közreműködnek.

A pedagógiai értékelést újfajta szemléletmóddal közelítjük meg, melynek elengedhetetlen része az önképzés és továbbképzés, a speciális ismeretek elsajátítása, tudatosítása érdekében.

A programbevalás vizsgálatának területei:

- A program használhatósága a mindennapi nevelőmunkában,
- A program hatása a szülőkre: mit mutatnak a szülők visszajelzései,
- A program hatása a gyermekekre, a nevelőtestületre,
- A program hatása a teljesíthetőségre, gazdaságosságra.

A vizsgálatot végzők:

- Az óvónők, vagy felkért szakértő és az intézményvezetés,

Alkalmazható módszerek:

- Megfigyelés a gyermek természetes környezetében, foglalkozáslátogatás.

- Beszélgetés, interjú, gyermeki munkák elemzése,
- Feltételek vizsgálata,
- Dokumentumelemzés,

Hangsúlyozandó, hogy a programbeválás vizsgálata az óvónők napi pedagógiai munkáján, annak eredményességén alapul, ezért elengedhetetlen, hogy az óvónő ne a problémák elfedésére törekedjék. Az óvónők értékelése adja alapját a nevelési program értékelésének.

A program hatása a gyermekekre:

A gyermekek képességeinek, fejlődésének, a csoport fejlettségének vizsgálatát az óvónő, és az óvodavezetés folyamatosan végzi. A nevelés akkor hatékony, ha a csoport és a gyermekek fejlettsége harmonikus egyensúlyban van.

A csoport neveltségi szintjének, fejlettségének mutatói:

- A csoportban kialakított szokás- és szabályrendszer működése,
- A játék kiegyensúlyozottsága, körülményei,
- A gyermekek kapcsolatai felnőttekkel, társakkal.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a fejlettség megállapítása:

Óvónőink tudatos nevelőmunkája a fejlődés nyomon követése, az elért eredmények figyelemmel kísérése nélkül elképzelhetetlen, ezek a tudatos személyiségfejlesztés alapjai.

A gyermek fejlődését három fő tényező befolyásolja:

- Öröklött anatómiai - fiziológiai adottságai,
- A környezet, amelybe beleszületett és él,
- A nevelés, valamint ennek sajátos családi, intézményi jellemzői (anamnézis).

A program hatása a nevelőtestületre, használhatósága a mindennapi nevelő munkában:

- Beválás vizsgálatunk kiegészül a pedagógusok szakmai munkájának a program megvalósítás eredményeinek, színvonalának megfigyelésével. Programunk hatásvizsgálatának rendszere vezetői, testületi és egyéni szinten valósul meg. Értékelésünk nevelési évenkénti ütemezéseit az éves munkatervekben rögzítjük (cél, feladat, szempontok, terület, résztvevők, határidők,).

A gyermekek fejlődési mutatóinak területei:

- E területek a gyakorlatban egymással szorosan összefüggenek, egymást meghatározzák, hatnak egymásra, ezért az információkat globálisan kell értékelnünk.

20. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Jelen formátumban a Szombathelyi Margaréta Óvoda Pedagógiai Programja 2025. 09. 01. lép hatályba.

A program módosításának lehetséges indokai:

- törvényi változások,
- szakmai indokok,
- szülői igények.